

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Országház-utca 30.

SCHILL FERENC tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője.

A tudás fegyver.

Irta: TOLDI ÁRPÁD százados.

Nemrégiben a testneveléssel voltam bátor röviden foglalkozni, most pedig, hogy egész embert csináljak abból a csupán »fizikumból«, amit előbbi tanulmányommal neveltem, hozzáadom életfeltételének másik felét: a »szellemieket« is. Előbbi munkám szólt az »ép testnek«, jelen közleményem pedig hozzáadja az »ép lelket«.

A csendőrség szolgálatának alapja a kiképzés, melynek haladását, értékét az önképzés hivatott tökéletesíteni. Ez az a szellemi és erkölcsi tökegyűjtés, mely az eredményes közbiztonsági szolgálatban oly nélkülözhetetlen s amely ott téríti vissza kamatait a köz, a testület s minden egyes csendőr javára. Nem választhatjuk külön a kettőt: ha gyenge alapokon áll az önképzés, a közbiztonsági szolgálat sem lehet jobb; ha nem mutat fel kellő eredményt az előbbi, úgy az utóbbinál is csak gyenge lehet az eredmény.

Mikor tehát az önképzés, a tanulás kérdésével foglalkozom, arra akarok és fogok rámutatni hogy annak eredménye nemcsak az egyén, de az egész testület és a szolgálatteljesítésünk értékének kis fokmérője. Mint amikor egy ötvözetnek aszerint határozzuk meg értékét, hogy mennyi benne a drága, nemes fém: ez a drága nemes fém lesz bennünk, az az erkölcsi és szellemi töke, melyet önképzésünkkel magunkban összegyűjtöttünk.

Az embert, így a csendőrt is, a testületet, társadalmat és a nemzetet e belső érték szerint mérjük, mert az esetleg tetszetős külső sokszor csalódást okozhatna. Mi csendőrök s általában mi magyarok nem lehetünk felszinesek. Nekünk jó külső mellett súly

és erő kell, mert a reánk váró feladatok megoldása több mint »egész embert« követel.

Nem mulik el szemle, hogy az önképzés fokozására ne figyelmeztetné az előjáró a csendőröket, ritka az a figyelmeztető parancs, melyben erről ne volna szó, a minősítésnek fontos adata az önképzésben felmutatott eredmény és utasításunk is külön paragrafust szentel ennek a kérdésnek. Nyilvánvaló ezekből, hogy a kérdés nagy horderejét az előjárók már régen felismerték s arra nagy súlyt helyeznek.

Hogy mit is kell érteni tulajdonképpen tanulás, önképzés alatt és miért oly nagy horderejű kérdés ez a csendőrségi szolgálatban is, ezt igyekszem feltárni úgy, amint annak értelmezésére ma nekünk magyaroknak szükségünk van.

Az emberben már a teremtéstől fogva él a tudásvágy, a haladás ösztöne. A tudás, a megismerés utáni szomj sarkalta az embert évezredek át s csak így száguldhatta végig azt a rettentő távolságot, mely a barlanglakó ősembert a felhőkarcolókig vitte.

A lélek, a szellem a Teremtőnek felfoghatatlan különös adománya, amely a magasságokat keresi, nyugtalanul tör a cél felé: tudni, tudni sokat, mindent!

Volt idő, mikor bűnnek és ördögtől valónak tekintette az ember a tudást; bűn volt kutatni a természet titkait, bűn volt a lélek, a szellem, a gondolat szabadsága. Ma már tudjuk, hogy ez nem bűn; tudjuk, hogy ez az egyetlen út a jóhoz, a széphez, a nemeshez, az emberi ideálhoz.

A tudás, ez ma már minden: eszköz, végcél és maga az élet; a tudás akarat és hit, hatalom és erő, a tudás jóság és szeretet, a tudás erkölcs és szerénység, a tudás egészség és szépség. A tudás felismerése, kutatása, megtalálása és követése annak az isteni szikrának, a halhatatlan szellemnek, mely bennünk él.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A kakastoll tekintélye.

Irta: ZSIRKAY JÁNOS

Hogy milyen nagy a kakastoll tekintélye, arról sokat beszéltek a békevilágban. Közszájon forgott, hogy egyszer az egyik községben, ahol igen elszaporodtak a lopások, a jegyző — nem lévén a község őrállomása s a gyenge létszám miatt pedig havonta alig egyszer-kétszer jelent meg a járőr — egy kakastollas csendőrkalapot tett ki rendetlen időközökben, de mindennap a község háza ablakába. A községbeliek azt hitték a portyázó csendőrrjárőr van itt s a lopások egyszeriben megszűntek. Őszintén megvallva ezt mindaddig anekdotának tartottam, amíg az 1914-es forró — mindenféle tekintetben forró — augusztus egyik napján meggyőződtem arról, hogy a kakastollnak ily nagyfokú respektálása nem legenda, hanem valóság.

Az eset maga a következő.

A Szerémség egyik faluját tartottuk megszállva mindjárt a háború kitörése után. Sok baj volt a lakossággal, amelynek férfi része még a hadüzenet utáni órában jobbnak látta a kerékdást, tudván, hogy a háboruban nem igen kukoricáznak az ellenséggel paktálókkal. Hamar kijár nekik a kötél, de még gyorsabban egy golyó, amely ellen csak

az ég irgalmasságához van apelláta. De az is csak a másvilágon.

Egyik nap üzenetet kapunk, hogy a szomszéd községből fényjelzéseket adnak át a Száván tulra. Az őrnagyunk azonnal járőröket küld ki a nyomozásra. Kis idő múlva jelentést kapunk, még pedig elég meglepőt. Az első számú járőr jelenti, hogy a községet komitácsik szállották meg, akik láthatatlan helyről lövöldöznek s biztos célzással veszik puskavégre embereinket. Nem tudni, fák tetejéről vagy házak belsejéből, vagy a toronyból lövöldöznek-e, de olyan biztosan, hogy a felderítés csak nagy emberáldozattal folytatható. További parancsot vár, hogy előre nyomuljon-e vagy megvárja az erősítést?

Az őrnagy ur természetesen elhatározta, nem fog megfutamodni néhány komitácsitól.

— A felderítés folytatandó — adta ki a további parancsot. De az eredmények nem voltak megfelelőek. Rövidesen néhány sebesültet kötöztek a szanitécek, akik közül egyiknek a fülén, a másiknak az orra cimpáján szaladt át a golyó, mintha a rác csak gunyolódni akart volna, hogy hogyan meri egy magyar honvéd az orrát beleütetni az ö dolgába.

Az őrnagyunk körül akarta vétetni az egész falut, hogy azt összelövöldözteti. Ilyenkor aztán gyerek, asszony — mindegy.

De Lajtár — ez a Lajtár volt az összes általam ismert derék standbeli és rezervista cugsfürerek legderekabbika — ajánlott könnyebb és egyszerűbb módot is. Vállalkozott rá, hogy másodmagával kitisztítja a falut. Nem kell hozzá neki semmi, csak két kakastollas kalap... Ha ez

Valamikor egyes kényuraknak érdeke volt a nép tudatlansága, mert könnyű volt felelősség nélkül kormányozni és mindenre felhasználni; ma már fordítva van: a tudás, a lelki és szellemi kulturának minél magasabb foka a modern állami élet legerősebb pillére, ma már az általános kultúra képezi az állami lét szilárd bázisát. Nem elég erős izmokkal, szívós fizikummal készen állani, de a szellem, a tudás fegyvereivel is élnünk kell, mert a tudás hatalma is segít nekünk méltó helyet elfoglalni nemzetek között. A most oly sokat hangoztatott »kulturfölény« nem üres frázis, mint volt az a szomorúan emlékezetes »szociális termelés«, hanem egy nagy — hála a Teremtőnek — felismert igazság.

Az emberi tudás mindig relativ, abszolút mértéke meg nem határozható, mert ilyen nincs. Szüntelen új munkára serkent, frissítő s üdítő forrás ez, amelylyel betelni nem lehet.

Meghatározza a tudás értékét a kor, a társadalom általános műveltségi foka. Magunk látjuk, hogy alatta vagy felette vagyunk-e ennek.

Az emberi tudás ma már hatalmas területet tart hatalmában, de bizonyos, hogy 1000 évvel ezelőtt ugyanígy vélekedett az ember és akkor sem becsülte kisebbre tudásának értékét, mint a ma élő ember a magáét. De ha összehasonlítjuk korunk színvonalát a múltéval, csodálnunk kell a gigantikus haladást. Egy másik 1000 év múlva élő társadalom azonban esetleg éppen úgy fog csodálkozni a mi korunk primitív kezdetlegességén, mint mi csodálkozunk ma a sötét középkoron.

A haladás, a fejlődés örök, a tökéletesség végtelen. A tudás visz közelebb a nagy s mióta ember van, szüntelen hajsolt emberi boldogság felé. A tudás nyitja és világosítja fel a lélek szeméit, a tudás szaba-

ditja fel a lelket a testiség, az önzés, a földhözragadság sötét és csunya rabságából, az tanít megismerni a való, a szebb, a magasabb életet, az tanít megismerni kötelességeinket, az által leszünk magunknak szigorú bírúvá, felismerjük magunk gyengeségét, törpeségét és gyarlóságát, megtanuljuk tisztelni embertársaink jogait s nem törjük a fejünket azon, mikép ártsunk nekik, nem fog örömről telni más szenvedésében, hanem becsülni fogjuk egymást s legnagyobb örömről az lesz, ha máson segíthetünk.

A tudás alakít embert, társadalmat s kort. Hatása alatt fejlődik sokoldalúvá az élet, nőnek igényeink, változik politikai, társadalmi és gazdasági berendezkedésünk. Elmaradni annyit jelent, mint nézni egy fényes hajó után, mely nem vesz tudomást a parton maradt-ról: épít magának új hajót vagy sohasem érsz el oda az új, a szebb világba. Ez az új hajó, amit mi most építünk, a mi »kultur-fölényünk«. Mi magyarok tudjuk, hogy a legműveltebb és leggazdagabb nyugati államoktól e téren lemaradtunk kicsit, de érezzük az erőt is, hogy még be fogjuk hozni az előnyt: utól akarjuk és utól fogjuk érni azt, amitől évszázadokra nyuló hosszú harcaink, szenvedéseink és a sok sorscsapás miatt elmaradtunk.

Tudásunkkal, lelki és szellemi tökéletesedésünkkel nemzetünket, hazánkat szolgáljuk. Ezzel tartozunk neki, ezzel gyarapítjuk azt a nemzeti kincset, mely többet ér csengő aranyból az élet nagy piacán: ez lesz az az érték, amit irigyelhetnek, de soha el nem vehetnek tőlünk; ez lesz az az elszakíthatatlan lánc, mely összefűz minden magyart a közös nagy nemzeti célra-törésben, ez lesz az a szilárd szikla, mely dacol minden pusztító viharral, ez lesz nemzetünk erős vára, melyen sohasem vesz erőt a nemzetrontó aknamunka:

van a fején, nem fél ő a pokol minden ördögétől sem, nem hogy egy-két fában bujkáló komitácsitól.

— Komolyan mondd ezt? — kérdezte az őrnagy, aki már ismerte Lajtárt, tudta, hogy nem szokott a szavával játszani s a baj elöl nem szokott meghátrálni. Különben is csendőröknél szolgált sokáig s mikor a tüdejével valami baja támadt, s ott kellett hagynia a szolgálatot, elment erdőörnek Hunyadba, ahol nem tudta melyik ellenség a nagyobb és veszélyesebb: a medve vagy a fátlopó móc? Ő mind a kettővel el tudott bánni a maga módján, egyszerűen sem ő huzta a rövidebbet. Így hát hozzá volt szokva a veszélyhez, már nem is izlett neki az étel, ha nem akadt valami kalandja.

Hát mostan akadt. Azaz, hogy csinált magának, mert hiszen senki sem kényszerítette rá, legkevésbé az őrnagy, aki valósággal istenkisértésnek találta a vállalkozást. Elvégre is a golyó golyó, még a kakastollnak is, s kár a jó katonát kockáztatni.

De Lajtár csak kötötte magát a vállalkozáshoz. Fogadkozott, hogy úgy behozza a komitácsit, mint egyszer Csikgyergyón a mócot és a medvét... Összekötötte őket, hogy a székely gyerekek meg tudják-e mondani, melyik a mackó s melyik az ember.

— De honnan vesszünk kakastollat?... — merült fel a kérdés, ami azonban a bakaügyességen csakhamar megoldódott. Volt elég kakas a faluban. Csináltak is olyan lármát, hogy majd bele siketültünk. Hogyne, mikor a két szakács elevenen kopasztotta a szegényeket. Összeillesztették a tollat s ócska tisztai sapkákból csendőr kalapot rögtönöztek, mely ha nem is illet volna be egy felszerelési

üzlet kirakatába, azért megjárta. Nagyon közről kellett nézni, hogy származása felismerhető legyen. Lajtár olyan jó kedvvel vállalta az utat, hogy több önkéntes jelentkező is akadt, úgy annyira, hogy a végén már a három legmegfelelőbb közül kellett kisorsolni a mű-csendőrt.

Nem mondom, bizonyos szorongó érzéssel néztük, amint elindulnak, két szép magyar legény, két bátor lélek, akikért nagy kár volna, ha egy komitácsi golyó végezne velük. Isten tudja, nem jobban szerettük volna-e, ha az őrnagy megmarad az eredeti terve mellett s körülvéteti az egész falut... Így, ha pusztul is élet, de ellenség és végre is a háboru... háboru... Ezek a gondolatok cikkázhattak át mindnyájunk agyán, most ahogy elindultak, elhaltak ajkunkon a mosolyok, elnémultak az élcelődések és csak egy mély, fájdalmas sóhaj szakadt fel a keblünkől, az a sóhajtás, amit soha senki sem érezhet, csupán a katona a rajvonalon, amikor társát látja elindulni azzal az érzéssel, hogy sosem fogja őt látni többé...

Néztünk utánuk, amíg csak kalpagjuk tolla lebegett az őszi napsütésben. Lajtár vissza se fordult, olyan volt ez az ember, mint a vas. Vagy csak azért, hogy ne lássa a szemünk fátyolos rendülését s hogy ez az elérékenyülés rá ne ragadjon?... Lehet... Az utforduló elnyelte délceg alakjukat s elvesztek a szemünk elől. Csendült a táboron, mintha mindnyájan éreztük volna, hogy nem lett volna szabad így elengedni őket. Akármilyen bátor fickó is ez a Lajtár, de még sem lett volna szabad megengedni, hogy játsszék a sorssal, hogy szinte keresse a halált.

Az őrnagy ur is elkomorodott.

— Ha bajuk lesz — mormogta — fizetni fogunk

ez a magyar jövő útja és ez lesz annak tartós biztosítója.

A régi bécsi politika »vakulj magyar«-ja vetett ágyat mostani szomorú sorsunknak, nemzeti újjáébredésünk »tanulj magyar«-ja pedig az új, győzedelmes életet fogja jelenteni nekünk.

A nagy munkából kivétel nélkül mindannyiunknak ki kell venni részünk: közös a cél, közhasznú az eredmény, munkánk gyümölcse a magyar jövő! Tanulni, tanulni s újra csak tanulni!

De mit tanuljunk, mivel leszünk magunk, ember-társaink és nemzetünk hasznára? Az iskolában nyert elemi alapismereteket most nem számítom ide, mert feltételezem, hogy ma már mindenki rendelkezik e legegyszerűbb követelményekkel: különösen áll ez csendőreinkre is.

Hogyan tanuljunk? Tanuljunk örömmel, szorgalommal és lebegjen szemünk előtt mindig, hogy magunknak tanulunk, magunk értékét növeljük ezzel. Örüljünk annak, hogy gondolkodhatunk, tanulhatunk, dolgozhatunk és alkothatunk. Amint tudásunk gyarapodik, látóköri távolul, az életnek új és új örömei, szépségei nyílnak meg részünkre, tudásunk tanít meg szépen élni és okosan élvezni az élet örömeit, javait. Fogjunk tehát örömmel a munkához, mert az sok jót és csak jót hoz. S ha talán nehéz volna az első lépés, ez ne riasszon vissza, ne csüggedjünk, mert a következő és így tovább a többi mindig könnyebb és könnyebb lesz s nem fárasztani, de üdíteni, frissíteni fog a munka. Meg fogjuk szeretni a tanulást, öröm lesz részünkre, ha tanulhatunk s ha újat láthatunk, hallhatunk; első életszükségletünkké fog válni folytonos gyarapítása tudásunknak, keresni fogjuk ehhez az alkalmakat és a tanulás lesz legszebb időtöltésünk.

Minden embernek jutott valami szerep a társa-

dalomban, a nemzeti életben: az egyesek munkájából tevődik össze az egész állami gépezetnek a működése. Ha minden egyes polgára az államnak pontosan teljesíti a reárárt feladatokat, akkor zavartalan lesz az gépezetének működése, a közös munka meghozza gyümölcset: a megelégedést, nyugalmat és jólétet. Első feladatunk legyen tehát az, hogy abban a munkakörben, melyet mi választottunk magunknak, tartsuk hazafias és becsületbeli kötelességünknek megfelelni legjobb igyekezetünkkel és tudásunkkal.

Legyünk tehát elsősorban jó csendőrök. Ismerjük meg kötelességeinket, tanuljunk meg és tudjunk mindent, amit hivatásunk lelkiismeretes teljesítése megkövetel. Ez sok, nagyon sok s nem könnyű dolog. A csendőr hivatása annyira sokoldalú, hogy ismernie kell az élet legkülönbözőbb vonatkozásait a legegyszerűbb életjelenségek ismeretétől egészen az elvont társadalmi tudományokig kell, hogy tiszta képpel rendelkezzen; ismernie kell a feladatát és eljárását szabályozó utasításokat, biztos tudással kell rendelkeznie a büntető jogszabályok terén s jártasnak kell lennie a bűnügyi nyomozásban. Bármit veszek ki ezek közül, egymaga is elég volna arra, hogy hosszú évek munkáját betöltse. A csendőrnek tehát nagyon sokat kell tudnia, aki pedig tudni akar, annak sokat és szüntelen kell tanulnia.

Megtanulni valamit csak úgy lehet, ha azt teljesen megértettük, felfogtuk, úgy hogy az idegen gondolat otthonossá válik agyunkban; tudjuk azt alakítani, hajlítani, továbbképezni. Első legyen tehát a tanulásnál a jó oktatás, a jó magyarázat, a teljes megértés, a mélyreható s az értelem teljes kimerítése. Csak az ilyen tanulás fogja eredményezni a tudás gyarapodását. Ne »magoljunk«, ne csak arra emlékezzünk, hogy mint következnek a szavak egymásután

értük... De kamatostul!... Lajtárt az egész faluért nem adom...

Néha-néha egy-egy lövés süvitett át a levegőn. Zizzent egyet, mint valami tovakodó darázs, amely láthatatlanul rebben el az ember feje mellett. Még annyi időt sem hagy, hogy egyet rántson a fej, hogy valami módon bele ne ütközzék... Ez időnként megismétlődött, anélkül, hogy törődött volna vele bárki. De most, mióta Lajtárék elindultak különös vállalkozásukra, mintha különösebb jelentőséget nyertek volna ezek a lövöldözések. Mindenki számolgatta, hol lehetnek már s az altisztek és tisztek a térképen igyekeztek követni a két »csendőr« utját... Hogy mennyi idő telhetett el ebben a kínos feszültségben, igazán nem merném megmondani. Különben is, hogy milyen különös valami az idő fogalma, azt csak a háboruban lehetett megtudnunk. Volt pillanat, ami az örökkévalósággal, volt nap, ami egy pillanattal ért fel... Voltak órák, melyek vége a beláthatatlan messzeségbe vezett s hetek, amelyek úgy röppentek el, mint a sóhajtas...

Egy-két lövés még hallatszott, de aztán ez is elhalt... Talán a komitációnak kifogyott a municiója vagy elfogyott a türelme, gondoltuk s vártuk a legújabb híradást. Meg is jött hamarosan. Lajtár küldte.

— Jöjjön egy szakasz, de azonnal... Ő a templomnál várja...

Megkönnyebülten lélegzett fel az egész század.

Tudtuk, hogy nem lehet bajuk, csak arra voltunk kíváncsiak, miféle darázs-fészket fedezett fel ez a boszorkányos legény, amikor nem is egy járőr, de mindjárt egy egész szakasz kell.

Persze égetett a kíváncsiság mindnyájunkat.

Az őrnagy mosolygott a bajusza alatt.

Vajjon mi az ördögöt, mi a csudát eszelt ki megint ez a Lajtár? — mormogta maga elé.

A szakasz be is vonult a faluba, egyetlen lövés nem dördült el. A toronyablakból valami sötét tárggyal integettek... Lajtár volt... kezében a tollas kalap...

— Hadnagy ur! — kiabálja, — úgy-e megmondtam, hogy a kakastollnak milyen a tekintélye... Nem mertek lövöldözni a gazok. Csak egyet fogtam el, a többi elmene-kült... Tessék csak feljönni. Egy egész arzenál.

Hogy elérje az ablakot, ágaskodnia kellett hozzá... A szerb harangozó teste volt a zsámoly, aki mikor a két magyar csendőrt meglátta, hirtelen elvesztette a bátorságát... S menekült egészen a — másvilágig.

Sok-sok fegyver, rengeteg munició lett a zsákmány. Ami mind ott volt elrejtve a toronyban... Mondanom sem kell, hogy a toronyból nem fényjelezhettek többé a szerbek.

Mintha csak az ősmagyarok virtusa élt volna ebben a magyarban, aki úgy hitte, hogy annál nagyobb ur lesz a másvilágon, mennél több ellenséget küld oda maga előtt...

Mert hiszen maga előtt küldte őket... Pár hét és ottmaradt a Cigánysziget ingoványában... A legbátrabb magyar, aki egy kakastollas kalappal a fején, át mert volna menni a világ minden rajvonalán...

Vajjon a másvilágon kap-e valahol kakastollas kalapot a mi jó vitéz Lajtár barátunk?... Mert hogy neki az kell a boldogsághoz, az egyszer bizonyos...

a könyvben, hanem tegyük teljesen sajátunkká az új gondolatokat. Ez a könyvbölgés alapja és egyedül célravezető módja.

A sikeres haladásnak egyik alapja az is, hogy nyílt szemmel járjunk az életben és ne csak nézzünk, de lássunk is, még pedig mindent úgy, amint az valójában van. Érdeklődjünk minden iránt: minden új, ami utunkba esik, amit hallunk, látunk, vagy olvasunk egy-egy szemre lesz annak a hosszú láncnak, mit tudásnak nevezünk. Ne legyünk felületesek, keressük meg mindennek a magját, a lényegét, a valódi értelmét: felületesen tanulni nem lehet, mert az olyan lesz, mint egy ház, melynek nincs fundamentuma. Ne elégedjünk meg azzal, hogy erre vagy arra úgy sincs szükségem, az nem érdekel: egy csendőrnek mindenre szüksége van. Portyázás közben ne azon törjük a fejünket, hogy mi lesz ebédre vagy hogy mennyit is fogok aludni a pihenőn s ne menjünk el százszor is pl. csak egy fa mellett is úgy, hogy ne vegyünk tudomást annak létezéséről. Nézzünk szét, ismerjük meg minden bokrot s az egész körletet, mint a tenyerünket. Nem unalmas kint a szabad természet, csak meg kell látni mindent; minden fűszál a teremtés nagyszerű munkáját tükrözi vissza s csodákat rejteget a szemlélő előtt minden kis virág. Hány ember van, aki annyiszor hevert már le valami fa árnyas lombja alá, de soha eszébe nem jutott az a kérdés, vajjon hogyan is élnek a fák? Mennyien bámulják csodálattal a csillagos eget, de hogy mi is az, amit néznek, az már nem érdekli őket. Hányan megnyugszanak abban, hogy tavasz után nyár jön és ősz után tél, anélkül, hogy valaha is gondolnának arra, hogy vajjon miért van ez így? Bezzeg ily emberek sohasem vitték volna előbbre az emberi tudást, mert a haladás élénk, tudományszomjas kutató szellemet, érdeklődést feltételez.

Tapasztalati igazság, hogy aki azzal mentegődzik, hogy öt kis dolgok nem érdeklik, nagyok iránt még kisebb érdeklődést tanusít.

Mindenből lehet s kell tanulni. Keresse a csendőr olyanok társaságát, akitől okosat és jót hall; nincs unalmasabb és sivárabb időtöltés, mint az átlag férfitársaságok megszokott trágár, durva, léha diskurzusait hallgatni. Ilyen társaság fölösleges és bántó. Az egészséges, erős férfijellem különben sem keresi az ilyen társaságot, ez elfoglalja magát saját gondolataival, eszméivel, terveivel; sohasem unatkozik, öröm és kedvtelés neki a munka és a küzdelem. Sajnálatra méltó ember az, akit megöl az unalom, ha egyedül van. Igen szegényes, üres lélekre és nagy szellemi fogyatékosagra mutat ez. Az intenzív szellemi és lelki életet élő férfinek a magány a gyakorló s munkatere, akkor születnek a gondolatok, ezek harcolnak egymással, győznek és buknak, ébrednek eszmék, lelkesítenek ideálok, kialakulnak tervek, tüzelnek vágyak: a magány, a magunkbaszállás tanít meg megismerni a magunk énjét. Legyünk szigorú bírái magunknak, igyekezzünk énjünket tárgyilagosan szemlélni, küzdjünk le magunkban mennél több gyarlóságot s fejlesszük lelkünket emelkedetté, naggyá. Használjuk fel a magányt értékes munkára s a társaság, a szórakozás legyen a pihenésünk.

Legyenek élvezetes, de komoly, értékes olvasmányaink s olvassunk sokat, mert az olvasás révén jutunk kapcsolatba oly kiváltságos szellemi erővel, kiknek közvetlen társaságát nélkülözniünk kell; munkájuk, a könyv, leirt gondolataik, tapasztalataik, élményeik be-

szélnek helyettük. Ne essünk azonban abba az általános hibába, hogy minden nyomtatott betűt »szentírásnak« tartunk. Gondolkozzunk afölött, amit olvasunk, legyünk kritikusok s mérlegeljük a mondottak valódi súlyát s szállítsuk le vagy emeljük azt fel valódi értékére. Az olvasás a tudás fejlesztésének legkényelmesebb és legélvezetesebb eszköze; szórakozva, észrevétlenül tanulunk igen-igen sokat és rövidesen ránk fogják a társaságban az annyira általánosan használt, üres, hizelgő jelzőt, hogy »látszik, nagyon olvasott« emberek vagyunk. (Ezzel ugyanis az illető nem nekünk, hanem magának hizeleg, mert a vélemény sejtetni engedi, hogy »ő is olvasott«, ha bírálatot tud mondani s az elismeréssel egyuttal — bár szerényen — magát dicséri.)

Tudásunknak, tanulmányainknak ne a hiuság legyen a rugója s ne ez legyen a célja; hiu csak buta ember lehet, az okos ember szerény és hiuság nélkül is különb, mint a többi.

A tudás erőt ad, a tudás véd, a tudás vezet és éltet. Tanuljunk, hogy gazdagítsuk lelkünket azzal a sok kincsel, melyeket csak azok számára nyújt az élet, kik nyílt lélekkel, nemes vággyal meg is dolgoznak értük.

Tanuljunk, hogy megtaláljuk az igaz életnek, a győzedelmes életnek, a boldog magyar jövőnek az utját.

A jövő háboru katonai, politikai és pacifista megvilágításban*

Irta: CZUPY JENŐ százados.

M. Csejkovics Károly ny. ezredesnek »A jövő háboruja, politikai és pacifista megvilágításban« címmel egy tanulmánya jelent meg. Szinte természetes, hogy mint minden háboru után, most is az összes nemzetek katonai irógárdáját foglalkoztatja e kérdés.

A mi honvédségünk és csendőrségünk a trianoni békekötés következtében *gyakorlati értelemben* a szóbanforgó kérdésekkel nem foglalkozhatik. Szellemünk azonban szabadon szárnyalhat; ezt még ily gyilkos »békekötés« sem tilthatja meg.

E kérdés fejtegetésével tehát arra igyekszünk támpontokat nyújtani, hogy milyen szerepkör adódhatik egy szabadon fegyverkezhető, korszerű állam csendőrségének és más közbiztonsági szerveinek a jövő háborujában.

Midőn M. Csejkovics Károly ny. ezredes tanulmányának ismertetésébe belefogok, teljes tudatában vagyok annak a kényes helyzetnek, melyben a szerző volt, midőn az elmúlt nagy háboru eseményeiből a tanulságot levonva, belőlük a jövő háborujára következtetett.

A törekvés nem új. Így volt ez minden számottevő háboru után. Jól tudjuk, hogy a következtetések nagyrészt nem váltak be vagy igazságtalanul mellőzve lettek, mint például Csicsericz vk. ezredes könyve, melynek annak idején a főhibája volt: korát túlhaladta, megelőzte.

Ha valamikor nehéz volt a fejlődési lehetőségek utját jövőbe látó szemmel megállapítani, úgy most igazán a legnehezebb. A legutóbbi — egyes katonai írók szerint ezideig

*A „Magyar Katonai Közlöny“-ben fenti címmel megjelent tanulmány ismertetése hadseregszervezési szempontból, különös tekintettel egy szabadon fegyverkezhető állam csendőrségére.

az egyetlen — világháboru oly meglepetésekkel szolgált, melyre a legbeavatottabbak sem voltak elkészülve.

Most tudjuk csak Nagy Frigyes örök érvényű szavait teljes egészében értékelni, hogy: »Wir vermögen die vergangenen Ereignisse zu erklären, weil deren Gründe sich enthüllen lassen, wir täuschen uns aber immer über die, welche im Entstehen sind, weil die unerforschbaren Kräfte sich unserem unsicherem Blick entziehen.«

(Az elmúlt eseményeket képesek vagyunk megmagyarázni, mert azok okai leleplezhetők, azonban mindig csalódkunk azokat illetően, melyek keletkezében vannak, mert a kideríthetetlen erők bizonytalan tekintetünk alól kivonják magukat.)

Mindannyian egyetértünk a szerzőnek tanulmánya elején tett megállapításával, hogy a háborút nem katonailag, de politikailag vesztettük el. Szemünk korábban is felnyílhatott volna, mert 1918 májusában az akkor még ellenzékben levő Mussolini szemére vetette a hivatalos köröknek, hogy későn ismerték fel annak a lehetőségét, miszerint az ellenséges hadsereget oly módon verjük meg, hogy a mögötte levő népet maguknak megnyerjük. Ha a magunk megcsonkított, kifosztott országát nézzük, lehetetlen, hogy eszünkbe ne jusson a gögös és kegyetlen gall vezérnek Brennusnak azóta közkeletűvé vált mondása: »Vae victis!« (Jaj a legyőzötteknek!) Ha széjjelnézünk a világban, mit látunk?! Körülöttünk az utódállamok fenekedő gyűlölete, melynél tán a nagyhatalmak rosszul leplezett vagy egész nyílt, lázas fegyverkezése nagyobb. A technikusok, mechanikusok, vegyészek, egymás földjére áhító diplomataik agya a megpattanásig feszül, mely ideges feszültség következményeként a jövő háboru konturjai — mert az előbb-utóbb elkövetkezik — bár homályos, de annál félelmetesebb színekben rajzolódnak ki előttünk. Hogy aztán az arra elkövetkező »béke« a jelenlegi igazságtalanságok megtorlása lesz elsősorban, az emberileg talán érthető, de mindenesetre előrelátható.

A saját kárunkon tapasztaljuk a tanulmány írója által leszögezett ama igazságot, hogy a Népszövetség s a különféle békekonferenciák a hatalmasoknak csak egy újfajta eszköze, mellyel a legyőzött népeket könnyebben tarthatják továbbra igában. Valóban politikai naivanak kell annak lennie, ki a történetek után a Népszövetségben vagy hozzá hasonló intézményekben úgy tud hinni, mint azt azoknak — jámbor hiszékenyeknek szánt — alapszabályai hirdetik.

Nem foglalkozom itt a szélső balpárttal és a még azon is túli felforgatásra törekvő elemekkel, kiknek ismét jól jönne hangzatos frázisok égése alatt a zavarosban halászni. Erre a kérdésre egyébként még visszatérek.

Allításom igazolására szolgáljon a békekötések utáni görög-török háboru. Mivel a Népszövetségnek kapóra jött volna, ha a renitens törököket a görögök megrendszabályozzák, nem is tett komoly kísérletet a háborunak csirájában való elfojtására. S most következik a fötanulság. Midőn Kemal zsenialitása s a törökök felébredt nacionalizmusa halomra döntötte a genfi méregkeverők számítását, kiderült, hogy a nagynevű szövetségnek nincs hatalma ahhoz hogy akaratának érvényt szerezzen.

Minden kétséget kizárólag az elkövetkezendő háboru, a világháboru alatti és a rákövetkező békeévekben tökéletesbitett fegyverekkel fog megindulni, mely alkalommal el lehetünk készülve, hogy mindenik ellenfél minél válogatottabb meglepetésekkel fog a másiknak kedveskedni. Erre minden téren bő alkalom kínálkozik.

Mindenekelőtt megállapodásra kell jutnunk egynémely oly szempontban, mely tapasztalataink alapján jegecesedett ki, hogy az eljövendő háborút reális elképzelésünk alapján, méltó keretbe illeszthessük.

Id. Moltke és báró v. d. Goltz kivételével, mindenki

rövid lefolyású háborút várt és senki sem volt elkészülve arra, hogy a hadviselő államok bármelyike is képes legyen 52 hónapig háborút viselni. A végszükség s a feltétlenül győzni akarás mindkét félnél új, eddig ismeretlen erőforrásokat nyitott meg, melyek közül az anyagiakban szűkölködők és egységben gyengébb, a hátszágok belső rendjével kevesebbet törődő népeket az ellenfél kiválóan megszervezett propagandája megadásra kényszerítette. S az utóbbiak, sajnos, mi voltunk. A sajtónak és a propagandának eleddig nem ismert vagy nem eléggé méltányolt hatalma, egyike a legsúlyosabb tanulságnak, melyet a jövőre levonhatunk.

A helyzet félreismerésére vallana azonban, ha valaki a jövő háborút is ily hosszú időtartamnak képzelné. Ne feledjük el, hogy az összes államok törekedni fognak a véres tapasztalatok árán a háboru folyamán fokozatosan felismert erőforrásokat a jövőben egyszerre alkalmazni, az ellenségét mindenképp meglepni, a saját gyorsan és fölényesen kifejezésre juttatott összerövel mindenféle harctevékenység kifejtésében megakadályozni és lehetőleg már akkor megverni, mielőtt az a meglepetéséből felocsudott volna.

Ha a kisántantot és Franciaországot nézzük, úgy azt látjuk, hogy azok mindegyike állig fegyverben sokkal nagyobb békehadsereget tart fenn, mintsem azt huzamosabb ideig bármely náluk sokkal gazdagabb állam is tehetné. Olaszország látszólag és aránylag kicsi békehaderege csak azokat téveszti meg, kik nincsenek tisztában azzal, hogy a zseniális »duce« által kiválóan megszervezett »fasció«-ban 1 és egynegyed millió fascista állandóan készen áll, hogy Olaszország akaratának a határokon kívül is érvényt szerezzen. (Röviden csak Fiumének az S. H. S. államtól való visszavételére utalok.) Anglia és az Északamerikai Egyesült Államok belátták, hogy a jövőben nem jut idő egyiküknek sem arra, hogy a háboru alatt hadseregeket nevelhessenek — mivel hadseregeiket leszerelték — s azért a csaknem kizárólagos motorizálásra tértek át.

A jövőben tehát fokozott mértékben el lehetünk készülve arra, hogy a villámgyors katonai, politikai (ez utóbbi a a tökéletes meglepetés elérése végett talán ki is fog kapcsolódni) gazdasági és lélektani megrohanás előnyeit az ellenfelek mindegyike a saját hasznára igyekszik majd kamatoztatni.

Egy ily »megrohanás«-nak kézenfekvő előnyei az utolsó háboru alatt és előtt is mutatkoztak. Így: Belgium és Lüttich megrohanása; Conrad terve az oroszok megverésére, mielőtt az orosz tulerő érvényesülni tudna; ilyen volt továbbá az olasz-oláh hadüzenet, 1915-ben az osztrák-magyar flotta támadása Olaszország keleti partvidéke ellen; az orosz-japán háboruban a japánoknak Port-Arturon való rajtaütése. Már most, ha elgondoljuk, hogy milyen beláthatatlan következményekkel jártak volna e »megrohanás«-ok, ha a jelenlegi korszerű gépek is rendelkezésre állanak, úgy egy jövőbeli, a jelenleginél is tökéletesebb eszközökkel végrehajtott »megrohanás« grandiózus körvonalai lassankint kibontakoznak kutató szemünk előtt.

Clausewitz örökérvényű dogmája, hogy: »A háboru stratégiai célja az ellenséges hadsereg felkeresése és megverése« a jövőben is fennáll, mindössze a harcmodor változott, mellyel mindkét fél ezt a célt elérni törekszik.

Békében úgy képzelték, hogy az ellenség mozgósítását és felvonulását a határon hadilétszámon tartott lovas seregetestek az ellenséges országba betörve, képesek lesznek megakadályozni, illetve zavarni. Mindannyian tudjuk, hogy ez egyik félnek sem sikerült.

Jelenleg, illetve a jövőben a lélektani és gazdasági eszközökön kívül a hadvezetőségeknek e célra repülők, páncéljárműves alakulatok, kerékpárosok, messzehordó ütegek, gépkocsin szállított gyalogság, ezzel karöltve lovasság és

Képek a Szent István napi ünnepségről: Kormányzó úr Őfőméltósága, a kir. hercegek és az országgyűlés tagjai a körmenetben.

motorizált tüzérség a legkorszerűbb harceszközökkel felszerelve, fog rendelkezésre állani, melyektől minden túlzás nélkül joggal várhatunk nagy eredményeket.

A meglepetést oly magas fokra kell ily »megrohanás«-oknál fokozni, hogy az ne csak az ellenséges mozgósításra és felvonulásra hasson bénítólag, de a »megrohanás«-sal járó hidak, vasutvonalak robbantása, raktárak, gyárak, műépítmények felgyújtása által okozott zavarok az eziránt fogékony néplélekre oly nyomasztólag hassanak, hogy a lakosság közt pánik törjön ki, mely ha fokozódik, könnyen forradalomra fajulhat. Ha a lelki megrázkódtatás nagy, úgy a saját vezetésben a hitet és bizalmat feltétlenül megingatja.

Mint már kifejtettük, az ily »megrohanás«-ra alkalmas haderőnek hadilétszámon kell lennie, mivel minden perc drága, nem lehet a kiegészítéssel időt veszteni, mert ez a megrohanás lényegének, a »meglepetés«-nek feladását jelentené.

A jövő védőrendszerben a kerethadsereg előreláthatólag a véderőnek csak egy alcsoportját fogja képezni. A békebeli kis elitehadseregekben a minőség diadalát látjuk a mennyiség felett. A jelenlegi magas fokon álló felszerelést milliós hadseregek részére, korszerűen, egy állam sem bírná pénzzel huzamosabb ideig, miért is az lesz a természetszerű, ha a kiváló minőségű békehadsereg betörve az ellenséges országba a háboru színhelyét azonnal oda helyezi át s mintegy paizs gyanánt szolgál a saját ország-

ban ezalatt szervezkedő néphadseregnek. Mert az csak természetes, hogy egy állam sem fog erről a hatalmas ütőkartyáról lemondani, hisz előzőleg is azt mondtuk, hogy az összes erők egyszerre — s nem fokozatosan — való gyors bevetése hozza meg az ellenség mielőbbi leverését. Azt pedig a tapasztalatból tudjuk, hogy milliós hadseregek mozgósítása a legpontosabb és legrészletesebb előkészületek mellett is 1—2 hétig is elhúzódik.

Hangsúlyozottan ki kell emelni, hogy eme biztonsági haderő (Deckungsarmee) külön hadműveleti egységet képez, mely leadhat ugyan egyes részeket a néphadsereg részére (pl. kiképzés céljaira), de a zömnek állandóan ütőkésznek kell lennie. Nem mehetünk el figyelem nélkül a saját kárunkon tapasztalt ama tény mellett, hogy úgy a mozgósítás, mint a leszerelés katonailag és politikailag egy gyengeségi momentum; a leszerelés még nyert háboru esetén is az. Az előbbi azért, mert a haderő az országból kivonul s az ország ki lehet téve egy ellenséges »megrohanás«-nak (mert az ellenségről hasonló eljárást kell feltételeznünk), mely hacsak részben sikerül is, a felforgatásra váró különféle szélsőséges elemeknek a helyzet felborítására a legjobb alkalmat szolgáltatja.

Minden háboru után fokozott mértékben kell a népakarattal számolni. Ez természetes is s így volt ez minden nagyobb háboru után. A nép, mely a háboru főterhét viselte, jogainak érvényt akar szerezni. Minél hatalmasabb a népakarat, annál valószínűbb, hogy a neki kelle-

metlen terhektől szabadulni igyekeznek. Ilyen kellemetlen teher a katonai szolgálati kötelezettség is. A leszerelés nagy hadseregeknél több hónapig eltart (a volt Monarchiában pl. 6 hónapra volt tervezve), mely idő alatt a még le nem szereltek türelmetlensége fokozódik. E zaklatott lelkiállapot kiváló talajt nyújt a felforgató elemek számára, főleg vesztett háboru esetén. A tapasztalat szerint ilyenkor egy kormány sem ura a helyzetnek. Sziükség van tehát egy megfelelő létszámon levő hivatásos katonai közbiztonsági szervezetre, melyre a legváltóságosabb helyzetekben is bízton lehet számítani. Ilyen katonai szervezet a csendőrség.

Természetes, hogy a megfelelő létszám a siker előfeltétele. Nekünk kb. 35.000 csendőrré lett volna szükségünk s csak 12.000 állott rendelkezésre, a többi részint harcoló alakulatokhoz volt beosztva, részint pedig tábori csendőr szolgálatot teljesített. Ennek a csendőrségnek korszerűen kell megszervezve és felszerelve lennie.

Igy sikeresen lehet szembeszállni bármilyen helyről jövő felforgató törekvésekkel szemben.

Az eddig letárgyaltak alapján immár hozzáfoghatunk a békebeli haderő idealizált megszervezéséhez, szem előtt tartva azon feladatokat, melyeket

- a) a haderő központi vezetésének;
- b) magának a haderőnek kell megoldania.

A haderő központi vezetése.

Már előbb kifejtettem s ebben valamennyien egyetértünk, hogy a legutóbbi háborút politikailag vesztettük el. Sajnos, sorsunk akkori intézői nem voltak tisztában Clausewitz alább idézett sarkigazságaival, melyeknek helyességét csak most érezzük igazán át. Igy: Törzsek, népek, különösen pedig a művelt népek háborui mindenkor valamely politikai helyzetből indulnak ki s mindig valamely politikai ok által idéztetnek elő, a háboru tehát szintén politikai ténykedés. Majd így tovább: »Igy válik tehát a háboru eredeti indító okául szolgáló cél ugy a hadakozás által elérni szándékolt célnak, valamint a követelt erőfeszítéseknek is szabályozójává. Végül: »Esztelenség lenne, ha a politikai nézőpont a katonai álláspontnak alárendelné magát, hiszen a politika szüli a háborut... Hogy a háboru a politika nézeteinek teljesen megfeleljen s hogy a politika a háborunak ártalmára ne legyen, ott, ahol az államférfi és a katona egy személyben egyesítve nincsen, csak egy jó eszköz marad hátra, nevezetesen a legfelsőbb hadvezért a kabinet tagjává tenni, hogy a legfontosabb pillanatban annak tanácskozásaiban és döntéseiben részt vehessen.«

Mit láttunk ezzel szemben a világháboruban?

Elleneink mind valamely politikai célért küzdöttek, az olaszok Itália irredentáért, szerbek az S. H. S. állam megalakításáért, az oroszok a K. kérdésért, a franciákat a »revanche« gondolata hevítette, stb., csak nekünk nem volt elérendő politikai célunk, mely a tömegeket hevítette volna. Ennek sajnálatos következményeit saját kárunkon tapasztaltuk.

Mit látunk a történelemben, mely »az élet mestere«? Nagy Sándor, Nagy Frigyes, Napoleon a kiváló politikus és katona tulajdonságait egy személyben egyesítette. Moltke-nak ugy 1866-ban, mint 1871-ben tulajdonképen csak a Bismarck által kitűzött politikai célokat kellett megvalósítania.

A letűnt világháboruban is Clemanceau, Lloyd George, Masaryk, Pasics a lelke a háborunak, kik nem engedik meg a békekötést akkor sem, mikor a katonák már elcsüggednek; a sajtó, jól szervezett propaganda s kérlelhetetlen militarista szellem propagálásával, ugyanakkor a pacifista, antimilitarista és defaitista törekvések gyökeres elfojtásával (a csehekre

ugyanaz a Monarchián belül fordítva áll) oly nemzeti egységet teremtenek a még nemrég széthuzó pártok közt, hogy e téren a késő utókor számára is maradandó példát statuáltak. Ugyanekkor nálunk, a németeknél és az oroszoknál a politika és a hadvezetés külön utakon haladt. Szorult helyzetekben aztán mindegyik hajlandó lett volna a vezetést a másiknak átengedni. A káros következmények nem is maradhattak el.

Ezek után igazán elérkezett az ideje annak, hogy Clausewitz előbb idézett aranyigazságait teljes egészében a magunkévá tegyük. A sokat hangoztatott polgári és katonai együttműködésnek e téren kell legelőször és legjobban megnyilvánulni. Mert elképzelhetetlen, hogy a siker legkisebb látszata is kecsegtessen bennünket, ha vezéreink a politika labirintusaiban a jövőben járatlanok lesznek, viszont az is elengedhetetlen, hogy vezető politikusaink előtt a stratégia alapelvei ne legyenek ismeretlenek.

Kivételt e téren a multban csak Tisza képviselt, de később ő is csatlakozott a külügyminiszter követeléséhez — s politikai pártok nyomására — ő is a balkáni haderő megerősítését követelte. Ennek káros következményei aztán nemcsak északkeleten, hanem az egész háboru folyamán mutatkoztak. Az oroszot nem sikerült megverni, Oláhország nem csatlakozott, Törökország és Bulgária csak megkésve s éppen nem a balkáni sikereink következtében.

Az együttműködés hiányának következményeként számos hiba keletkezett, melyek közül csak a legsúlyosabbakra hívjuk fel a figyelmet.

Diplomáciánk teljesen tájékozatlan volt. Egyáltalán nem volt tisztában azzal, hogy a Szerbiához intézett »demarche« világbonyodalmakat fog előidézni. Okát ennek főleg abban kell keresni és megtalálni, hogy a régi Monarchiában nem tudtak szabadulni attól a végzetes és már szinte atavisztikus felfogástól, miszerint külképviseleti állásokat csak az ugynevezett születési, nem pedig az erre egyedül hivatott szellemi arisztokrácia képviselői tölthetik be eredményesen.

A politikai és katonai körök meg nem értése ott is mutatkozott, hogy az összes arcvonalakon egyszerre támadtunk, minek következményeképp döntő sikereket sehol sem arathattunk. (Délien pl. a támadás politikai nyomásra történt.)

Midőn végre politikusaink 1917-ben kezdtek tisztán látni s még bizonyos áldozatok árán is javasolták a békekötést, a hátsó, bomlóban levő helyzetről egyáltalán nem, vagy rosszul informált katonai körök megakadályozták azt.

A legfőbb hiba az volt, hogy az egységes nacionalista szellem nevelésében és ébrentartásában nem tanultunk ellenségeinktől, pedig nekünk lett volna a legnagyobb szükségünk rá, hisz feldarabolásunkat jórészt a nemzetiségi kérdés figyelmen kívül hagyásának köszönhetjük.

A felsorolt hibák orvoslására egy oly törvényre volna sziükség, mely elrendeli, hogy a magasabb katonai és polgári iskolákban a politika és hadvezetés kölcsönhatásait behatóan tanítsák. Igy a vezetőhelyre kerülő politikusok és katonák megértve, egymást támogatva, tudnák kivívni a győzelmet, miként azt Bismarck és Moltke tették, míg egy olyan zseni nem születik, ki ezen tulajdonságokat egymagában egyesíti.

A népnevelés terén egészséges reformok életbeléptetése sziükséges, hogy az izgatás még a háboru megpróbáltatásai alatt se találjon az amugy is ingatag néplélekben termékeny talajra. Főleg a munkásságnak az internacionalizmus karjaiból való kiragadása képez elsősorú érdeket, mert ma már tisztán áll előttünk, hogy a hadiszert gyártó munkás közvetve épp ugy küzd a győzelemért, mint az első arcvonalban harcoló katona. A cserkészlet, levante intéz-

Képek a Szent István napi ünnepségről: A körmenethez kivezényelt diszszázad. (Schäffer felv.)

mények, lövészegyletek fejlesztésével helyes uton haladunk, de ne felejtjük, hogy e téren más nemzetek bennünket már évtizedekkel megelőztek. Vegyük példának a fascizmust. Ez Olaszországból, mely a háboru előtt csak azáltal lett számottevő nagyhatalommá, hogy szövetségünkbe tartozott, a háboru után 5—6 év alatt valóságos és önálló nagyhatalmat teremtett, mely már saját felelősségére flottatüntetést rendez s még csak leplezni sem kísérli, hogy bármikor, háboru útján is kész megvédeni nagyhatalmi érdekeit. Ezen állítás igazolására felhozható, hogy Mussolini nem rég szavaztatott meg egy törvényt, mely kimondja, hogy az állam különböző arányban támogatja úgy a megalakulásban, mint üzemében mindama gyárat, melyek a hadiiparra való átállításnál tekintetbe jönnek.

Bár Itália aránylag drágán fizette meg a területnyereségeket, melyeket kapott, a háboru alatt sokat szenvedett nép, mely 1917-ben, sőt 1918-ban a nyert háboru dacára közel állott a forradalomhoz, most igazi olasz fanatizmussal csügg vezérének és senki sem kételkedik közlünk, hogy bármikor kész a »duce« szavára háboruba indulni.

A haderő szervezése.

Követve az eddigi eszmemenetet, egy szabadon fejleszhető állam korszerű hadserege nagy vonásokban az alábbiak szerint volna megszervezendő.

A) Az *állandó haderő*. Mindenkor ütökész, kiváló értékű, legkorszerűbben felszerelt elite-hadsereg, melynek békeelhelyezése alkalmas legyen támadó, avagy ellenséges belörés esetén védekező alkalmaztatásra. Hogy az elhelyezés a háttérhez közel, avagy központiasan történjék-e, az az illető állam katonapolitikai és földrajzi helyzetétől függ.

B) Központilag megszervezett rendészeti csapatok egy-

séges vezetés alatt, melyek tevékenységüket a fővezérség utasításai szerint fejtik ki. Feladatuk: az állam határain belül a rend mindenkori fenntartása.

C) Az elite-hadsereg arányainak megfelelő kerethadsereg, melynek feladata lenne a különleges és alaposabb kiképzést igénylő csapatok kiképzése, pótlása, egyúttal a katonai kiképzés vezetése és irányítása.

D) Milichadsereg, mely a véderő zömét képezi olasz minta szerint szervezve. Ennek előfeltétele egy modern véderőalkotmány, mint a jelenlegi francia véderőtörvényjavaslat. Ismeretes, hogy az kiterjeszti a védkötelezettséget aggokra, nőkre, gyermekekre egyaránt, kitér a gazdasági, ipari mozgósításra s felöleli az ifjuság hazafias és sportszerű nevelését is. Természetes, hogy ezen elképzelés nem a közeljövőre áll fenn. Az átmenetet azonban a katonai szolgálati idő általában való leszállítása mutatja. A jelenlegi elképzelés szerint a jövő háborujának lefolyásában 2 nagy fázist különböztetnénk meg:

- a) a békehadseregek összecsapása;
- b) a néphadseregeknek a hadszíntéren való megjelenése.

a-hoz. A diplomácia vagy még sikamlósabb lesz, vagy mint fölösleges, kikapcsolódik. Az utóbbi valószínűbb, mert a meglepetésszerű »megrohanás« kilátásait kevésbé veszélyezteti azon körülmény, ha minden hadüzenet nélkül hajtják végre a »megrohanást«. Mint már említettük, ez esetben a tényleges haderőnek együttes támadásáról van szó.

Nem szabad azonban feltételezni, hogy az ellenség nem fog ugyanily harcmodorral élni. Az első időszak ezek szerint a két modern, avagy hipermodern hadseregek titáni párbaja lesz, mely annyiban lesz kihatással a további hadműveletekre, hogy a győztes megszerezheti magának a légi fölényt s így oly rombolásokat, gáz és légi támadásokat

hajthat végre, mellyel a néphadseregek mozgósítását, felvételét erősen hátráltatja, sőt lehetetlenné teheti.

Ha az egyik állandó hadseregnek sikerül a másik fölött döntő győzelmet aratni, ami nehezen képzelhető el, úgy az ellenséges országot a győztes hadsereg lehengerelheti, mert a győző csirájában képes elfojtani az alakulófélben levő néphadsereg minden háborus készülődését. Foglalkozunk azonban inkább a valószínűbb esettel, midőn az állandó hadseregek egyike sem tud döntést elérni, illetve csak részletsikereket arat.

Utóbbi esetben a részletsiker nagysága a háboru tartamára lesz kihatással. Eme tény magyarázatát abban kell, hogy a harceszközökben s a különleges fegyverek kezelőiben beállott veszteség a háboru rövid időtartama miatt nem lesz pótolható s ha a háboru történetesen tovább tartana is, az ellenséges légi erők a különböző gyárakban és ipartelepekben mindig oly hálás célokat fognak találni, hogy azok teljes üzemben tartása bajosan lesz megvalósítható.

A veszteségek pótlása tehát sem rövid, sem hosszabb lefolyású háboru esetén nem lesz teljesen lehetséges.

Meg kell cáfolnunk főleg francia és angol katonai íróknek ama téves beállítását, hogy a jövő háborujában a néphadseregek idejüket multák, mert ott főleg a gépek és a technika gigászi párbaja fog lefolyni. Ők a sokat vitatott erkölcs vagy anyag kérdésében határozottan az anyag diadalát vallják, míg mi és a németek azon a nézetben vagyunk, hogy a végleges diadalt csakis az anyag és erkölcs együttesen hozhatja meg. Igazolja ezt számos világháborus példa; s ha az ellentábor a maga igazának bizonyítására egy-két példát fel is tud hozni, az állítás nem állja meg a helyét, mert a nyugati ugynevezett anyagcsatákban csak helyi sikerek eléréséről lehetett szó. Egy nép igazi fegyverzete férfainak acélos karja s a nemzet egyetemes akarata, melyet kellő sullyal dob a sors mérlegébe, midőn becsülete és szabsága kockán forog.

b-hez. A néphadseregnek a hadszíntéren való megjelenését kb. úgy kell elképzelni, mint az Északamerikai Egyesült Államok hadseregét 1917—18-ban, mely eleinte csak mint néző szerepelt az arcvonal mögött. Meg kell azonban állapítanunk ama tényt, hogy az amerikai csapatok harcértéke pihent voltuk dacára, az agyoncsigázott, de harc-edzett német csapatok alatt állott. Ezt tanulságul kell megtartanunk a jövőre vonatkozólag. Ily csapatokat a jövőben csak kevésbé fontos helyeken kell alkalmazni vagy csak a 2. vonalban, mely előtt faltörő kosként a kiváló minőségű békehadisereg harcol.

Most következik a cikkem elején említett tanulmány ama része, mellyel nem érthetünk teljesen egyet. Bár a szerző kiemeli, hogy mindkét fél minden igyekezetével azon lesz, hogy mozgó háboruban csikarja ki a döntést s nem osztja oly katonai írók nézetét, kik a jövő háboruját kizárólag állásharc formájában képzelik el (George Soldan német alezredes), mégis koncedálja az állásharc lehetőségét akkor, »ha a gyengébb fél kitünő állásban a támadó elvérzésében bizhatik, vagy ha mozgóharcban döntés híján az arcvonalak a világháboruhoz hasonlóan megmerevednek«. Nekünk e tekintetben az a nézetünk, hogy a felemlített gyors és mozgékony, részben korán és nagy területre hatásos fegyverek birtokában két egyenlő értékű és felszerelésű hadsereg közt állásharcra a jövőben nem kerül sor. Gyengébb, alárendeltebb felszerelésű ellenfél még kevésbé számíthat állásharcra, annak még inkább a mozgóharcban kell boldogulást keresni.

A jövő hadvezetés célszerűségének problémája ezek alapján:

a) a saját hadsereg megalakulásának biztosítása, ellenséges haderő alakulásának meggátlása;

b) a hadműveletek mozgásba hozása és mozgásban tartása lesz.

Hiányos lenne a jövő háborujáról beszélni, ha nem fontolnók meg, hogy mely téren lehetünk elkészülve vegyi és technikai forradalmi jellegű újításokra.

Az ismertebbekre csak a figyelmet hívom fel, míg a kevésbé ismertekkel nem lesz érdektelen foglalkozni. Mindnyájan hallottunk elektromos gyújtó vagy robbantó sugarakról, a demagnetizálásról, új, eddig nem ismert gázokról, ködfelhők tökéletesbbítéséről. Ha a technika, illetve a vegyészet megvalósítja eme elgondolásokat, mert ott már most sem tartunk, hogy e törekvéseket »lehetetlen«-nek minősítsük, úgy valóban szédületes perspektívák nyílnak meg előttünk. Ide számíthatjuk a pilóta nélküli repülőgépek villamos sugarak útján történő irányítását.

Kevésbé ismert már az ultraviolet sugaraknak a hadviselés terén történő hasznosítása. Az általában ártalmas sugarak közül a 300 milliomod milliméternél kisebbek megtámadják az emberi szemet, szemgyulladást okoznak, a hosszuhullámu sugarak a renehártyára ártalmasak hosszabb behatás után.

A bakteorológia terén is igen tág lehetőségek nyílnak meg. Az orvosi tudomány u. i. képes a mai fokán egyes baktériumok virulenciáját egy bizonyos irányban jelentékenyen fokozni. Bebizonyított tény az is, hogy egynemely harcigáz az emberi szervezetet bizonyos baktériumok számára különösen felvevőképesé teszi.

Hogy a tüzérségi technika is tovább fog fejlődni, ha nem is rohamosan, mivel már nagyon előrehaladt, ez iránt nincsenek kételyeink.

Erősen valószínű, hogy a harcmódban is gyökeres változásoknak nézünk elébe. A gépek lököereje minden biznnyal növekedni fog (harckocsik), a megkerülés és átkarolás helyébe egyes harc helyzetek gyors kihasználása fog lépni.

Mindegyik hadvezér arra fog törekedni, hogy az ellenség harcmódot kijátsza, tulszárnyalja.

Ezek után csak az marad hátra, hogy a ködös jövőbe pacifista szempontból vessünk egy kutató pillantást.

Mindenekelőtt ki kell jelentenünk, hogy tisztán a teljesség szempontjából foglalkozunk a világbékéről álmodozók eme elképzelésével, mivel a gyakorlat azt mutatja, hogy e téren egyelőre csak teoretikus fejtegetéseknek lehet helye. A pacifizmus előfeltétele, véleményünk szerint, egy érdek nélküli, minden egyéni és nemzeti érzelmeiktől ment, ideális világpolgári felfogás és legelső sorban az, hogy az egyes országok gazdasági igényei, a nemzetek egyenjogúsága valóban az igazságnak és az egyetemes emberi érdekek szempontjából vett célszerűségnek megfelelően egyenlítésenek ki. Ha széjjel nézünk a világban, úgy az egyén, mint a nemzetek harcában a kérlelhetetlen Darwini (angol természettudós 1809—82.) elvnek: a létért való küzdelemnek a megnyilvánulását látjuk. A háboru után rájött valamennyi nemzet, ki saját, ki más kárán okulva, hogy egy nemzet létének sziklaszilárd alapját egy megingathatatlan, öntudatos, nemzeties érzés képezi, mely büszkén nyilvánul meg a nép békebeli ténykedései közepette, hirdelve az ország határain túl is barátnak, ellenségnek egyaránt, eme dacos mementót: »Itt vagyunk, élünk! Elhibázta a célt, aki akár ellenünk, akár mellettünk, de nélkülünk számol velünk!«

Ellenségeinknél, barátainknál mindenütt továbbfejlődni vagy magasra lángolni láttuk és látjuk főleg a háboru után a nemzeti öntudatot. Csak ellenségeinknek a malmára hajtjuk a vizet, ha mi rövidlátóan hajlunk a nemzetköziség és pacifizmus konkoly hintőinek szavára, mert adandó leszár-

Képek a Szent István napi ünnepségről: Ősmagyarok a történelmi felvonulásban.

moláskor nekik annál könnyebb dolguk lesz. S ha másról nem, úgy arról kellene ezen elveknek káros voltát felismernünk, hogy ellenségeink igyekeznek azokat ráunktukmálni. Bezzeg van körükben általános felszisszenés, rosszindulatu kritika és rágalomhadjárat a Népszövetség előtt, ha a levante és cserkészmozgalom egy-egy számottevő eredményéről, akarva nem akarva tudomást kell venniük. Ha semmi egyéb, de ellenségeink szitkozódása megmutatja, hogy mikor haladunk helyes uton.

Kísérleteznek a Dunakonföderáció, az európai egyesült államok megalakításával, ahol természetesen minden nemzet magának kívánná a vezető szerepet, a hegemoniát. Európát alaposan felbolygatta a világháború, az ugynevezett »békeszerződések« pedig szinte áthidalhatatlan szakadékkal tépték ketté Európát. A szakadék egyik szélén a bosszura váró, másik szélén meg a bosszútól remegő nemzetek néznek egymással farkasszemet. Vérző sebek, sárbataposott nemzeti önérzetek, elveszésre ítélt embermilliók láttán ugyan akad-e épeszü ember, aki európai egyesült államokra gondolni is tud. Ha csak nem egy újabb s minden eddiginél szörnyűbb háboruban képzeljük ezt az egyesülést, de hát ebből meg nagyon is hiányzik a pacifista alap. A pacifizmust hagyjuk hát egyelőre a fantasztáknak s folytassuk a megbeszélést a realitás szemüvegén át nézve.

Mivel az államok egyesítési törekvésének csődje miatt a töke elhelyezkedni nem tudott, oly országok felé fordult, melyekben a beállott rend és béke következtében úgy a

tökét, mint annak bő kamatait biztosítva látta. Itt a magyarázata annak, hogy az utóbbi években, midőn a fent említett előfeltételek hazánkban megvoltak, igen előnyös külföldi kölcsönökhöz juthattunk.

S mivel egy területmagnagyobbodás gazdagodásunkkal járna, azért szinte természetes, hogy most már a nálunk elhelyezett tökében érdekelt ellenségeink is hangoztatják a békerevizitót. Bár igyekeznek e törekvést valamely mázzal bevonni, — nem gondolok itt egy tiszteletre méltó, önzetlen angol lord akciójára — de ezzel csak azokat téveszthetik meg, kik nincsenek tisztában azzal, hogy a politikusokat és a nagystilű üzletembereket kizárólag a »sacro egoismo« elvei vezetik. Egyelőre tehát csak ennyi javulást könyvelhetünk el a magunk számára Trianon óta.

Kétségtelen, hogy a Népszövetség valódi értéke ránk, a gyöngékre nézve, igen csekély, akár csak a különféle szerződéseké és egyezményeké. Tapasztalat szerint, még egy ily gyilkos szerződés, mint Trianon, sem elégíti elleneink kapzsiságát, mert még annak a megtartása is »engedmény« volna részünkre. (Optánsper.)

Elképzelhető-e, hogy ily tanulságok után egy nép a létért való küzdelmében lemond a fegyverről, mely részére a szenvedésektől megváltó győzelmet lesz hivatott meghozni? Józan ésszel ezt egy népről senki sem tételezheti fel. Ha pedig egy agyonsanyargatott nemzet mégis letenné a fegyvert, minden bizonnyal még az elbukóknak kijáró részvét

sem kísérené sirjába, mert hisz a megbocsáthatatlanságig együgyű volt.

Ha megvolna bennünk, a megmaradt 8 milliónyi magyarban az összetartás s nem kísértene a visszavonás, ez az ezeréves átok, könnyebb volna abból a hinárból kivergödnünk, melybe az 1918-as forradalom után keveredtünk. Keresünk, érdemeljük ki magunknak hatalmas szövetségeseket, tegyük magunkat a hatalmasoknak nélkülözhetetlenné, mert ha más nem, hát kardunk mindenkor ér annyit, mint egy magát tehénné felfujni akaró béka-utódállamé! S ha ezt a külföld tudomásul veszi, a hön óhajtott felszabadulás nem késhet soká. Ama fantasztáknak, kik viszonyaink gyökeres változását tisztán politikai fordulatoktól, zöld asztalnál való tárgyalásoktól és csak a jóindulatu akcióktól várják, lakónikusan csak Montesquieu örökérvényű szavaival válaszolok: »Azon megsemmisítésre ítelt állam, melyet minden önvédelmi eszközétől megfosztottak, létét csak egy újabb háborúval állíthatja helyre«.

Külföldiek ellenőrzése és a nyilván nem tartott külföldiek kinyomozása a csendőrség által.

Irta: DEÁK ANDOR rendőrkapitány.

Jogszabályaink, mint minden állam jogszabályai, különbséget tesznek a saját államszervezetünkhöz tartozó ugynevezett magyar állampolgárok és az idegen államszervezetek tagjai, vagyis a külhomosok között. A külföldi állampolgárok a jogok egy részéből (politikai jogok, közhivatal viselés stb.) természetesen mindig ki voltak zárva, de itt tartózkodásukat, sőt a kereskedelmi és gazdasági életben való elhelyezkedésüket szigorubb szabályok nem korlátozzák. Azonban a háborút követő súlyos megrázkódtatások, nehéz gazdasági és megélhetési viszonyok elkerülhetetlenné tették, hogy más államok példájára és a viszonyosság elve alapján a külföldiek itt tartózkodását mi is csak a minden tekintetben megbízható és gazdasági életünkre nem káros egyénekre korlátozzuk.

A 200.000/1925. B. M. rendelet értelmében jelenleg a külföldi minden külön engedély nélkül, csupán a határátlépéstől számított 2 hónapig tartózkodhatik az ország területén, a további itt tartózkodáshoz pedig még a 2 hónap lejártá előtt tartózkodási engedélyt, illetve állandó ittlakási szándék esetén lakhatási bizonylatot kell kérnie. Kereső foglalkozást és alkalmazást pedig csak akkor vállalhat, ha beutazása előtt ugynevezett kincstári engedélyt kapott vagy ha enélkül jött volna be, munkavállalási engedélyt utólag megszerezte. Ezenkívül a külföldi érkezését, távozását és lakhely változtatásait a rendőrhatóságnál (községekben a jegyzőnél) bejelenteni köteles. A bejelentések alapján a külföldi hatósági nyilvántartásba kerül, mely lehetővé teszi annak ellenőrzését, hogy a reá vonatkozó szabályoknak megfelelt-e.

A külföldiek ellenőrzését a rendelet általában a rendőrhatóságok vagyis államrendőrséggel bíró helyeken a rendőrkapitányságok, kis- és nagyközségekben pedig a főszolgabírák hatáskörébe utalta. Azonban a kibocsátó rendelet az ellenőrzésnél a rendőrségnek is megfelelő szerepet adott, midőn elrendelte, hogy »a rendőrhatóságok, rendőrhatósági közegek és a csendőrség tagjai minden alkalommal és minden törvényes módon kötelesek ellenőrizni, hogy a külföldiek az ellenőrzés szempontjából előirt kötelezettségeiknek eleget

tettek-e és kötelesek minden rendelkezésre álló módon oda-hatni, hogy a külföldi az ország területén bejelentés, illetve tartózkodási engedély vagy lakhatási bizonylat nélkül ne tartózkodhassék«. 201.000/1925. B. M. rendelet 3. fejezet 10. bekezdése.)

E rendelkezés értelmében tehát kötelessége a csendőrsöknek: 1. ellenőrizni, hogy a körletükhöz tartozó községekben tartózkodó külföldiek az előirt kötelezettségeknek eleget tegyenek és 2. megakadályozni, hogy körletükben külföldiek bejelentés, illetve engedély nélkül tartózkodjanak.

Az ellenőrzés szempontjából szükséges, hogy a csendőrs minden alkalmas módon kutassa fel a körletében tartózkodó idegen állampolgárokat és állapítsa meg, hogy bejelentési kötelezettségüknek eleget tettek-e, két hónapon túli tartózkodás esetén nyertek-e tartózkodási engedélyt, illetve lakhatási bizonylatot, munkavállalási tilalmuk ellenére alkalmazást vállaltak-e vagy önálló kereseti foglalkozást nem üznek-e. Ha pedig ellenőrzése során a csendőr azt észlelné, hogy a külföldi a reá vonatkozó szabályokat megszegte, tegyen az örs arról a főszolgabírónak, illetve ha az illetékes, akkor a rendőrkapitányságnak haladéktalanul jelentést.

Ez az ellenőrzés a szolgálatát lelkiismeretesen ellátó örsre, meg a körletéhez tartozó községekbe érkező idegeneket amugy is figyelemmel kíséri, súlyosabb feladatot nem szab. Annak megállapítása pedig, hogy az országba a rendelet életbe lépte óta beutazó külföldi az előirt szabályoknak megfelelt-e, különösebb utánajárást nem igényel. A külföldi utleveléből ugyanis a határátlépő hely feljegyzése alapján könnyen megállapítható, hogy az engedélyt nem igénylő két hónapi tartózkodás ideje nem mult-e el, ha pedig elmult, kapott-e a külföldi tartózkodási engedélyt. Ugyancsak az utleveléből állapítható meg rendszerint az is, hogy a külföldi kapott-e munkavállalásra engedélyt. Az is előfordulhat hogy a külföldi, hogy az ellenőrzést megnehezítse vagy az alól magát kivonja, az utlevelét nem mutatja fel vagy elrejt. Ezt a kihívást természetesen a csendőrs járőrök könnyen lehetetlenné tehetik.

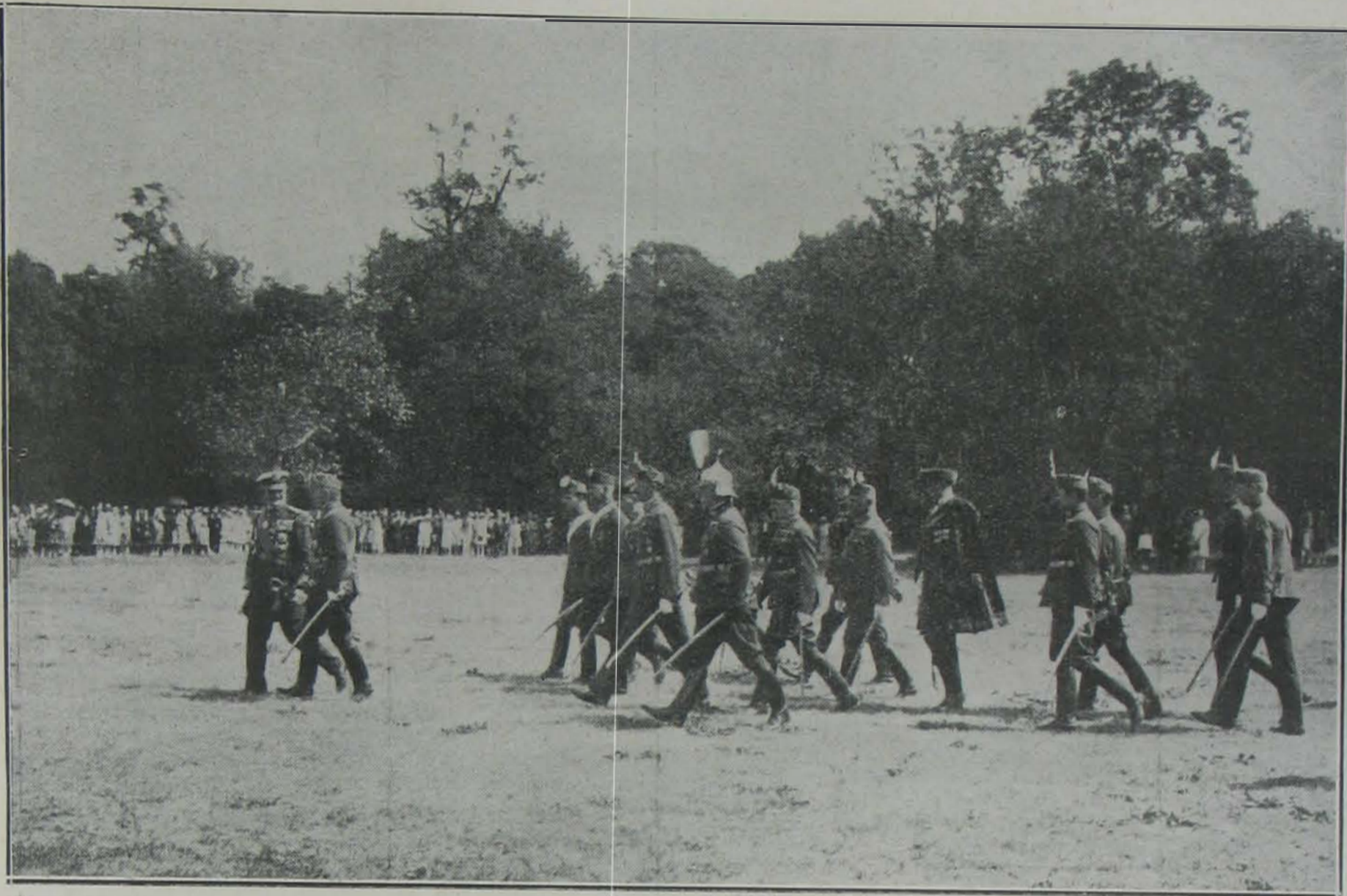
Súlyosabb feladat elé állítja ellenben a csendőrsöket a körletükben régebben tartózkodó külföldiek kinyomozása és általában az állampolgárság kérdésének tisztázása oly esetekben, midőn a külföldi régebben jött az országba vagy itt is született és magyar állampolgárnak mondja magát.

Ugyanis nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a külföldiekre előirt kötelezettségek és ellenőrzés valamennyi, tehát az esetleg már évtizedek óta hazánkban élő vagy már itt született külföldiekre is vonatkoznak és ezek között is akad állami és nemzeti érdekünk szempontjából káros egyén, akinek további ittlakása nem kívánatos. De vonatkozik a rendelet az elszakított területekről beköltözött oly véreinkre is, akik az optálást elmulasztották s akiket a reájuk is alkalmazott ellenőrzési szabályok fognak előreláthatólag ösztönözni arra, hogy állampolgárságuk kérdését mielőbb rendezzék.

Alaposnak látszik a feltevés, hogy a külföldieknek éppen ebből a két csoportjából nagyon sokan élnek közöttünk, anélkül, hogy a külföldiekre vonatkozó szabályoknak eleget tennének, részint abban a hiszemben, hogy ők magyar állampolgárok, részint — bár külföldi állampolgárságuk tudatában vannak — de abban biznak, hogy ez nem derül ki.

Ezeknek a közöttünk magyar állampolgároként élő külföldieknek a kinyomozása és az ellenőrző hatóság (főszolgabíró) tudomására hozása szintén egyik fontos kötelessége a csendőrségnek,

Ennek a kötelezettségének ugy felelhet meg legeredményesebben, ha bárminemű eljárása közben (kikérdezés,

Tisztavetés a Ludovika Akadémiában: A Kormányzó úr Ófőméltósága az avatási ünnepélyre érkezik. (Schäffer felv.)

igazoltatás, előállítás, kihágási feljelentés, stb.) az eljárás alá vett egyén állampolgárságának kérdését, nem mint egyszerű személyazonossági adatot tekinti, hanem felhasználva az alkalmat, az illetőhöz intézett kérdésekkel és annak felmutatott okmányaival igyekezik minden esetben az állampolgárságát tisztázni.

Egyébként bünygyi nyomozásoknál vagy kihágási feljelentéseknél ez már azért is fontos, mert az eljárás szempontjából sem közömbös a gyanúsított vagy terhelt állampolgársága és a külföldi állampolgárság a szökés veszélye esetén őrizetbe vételnek képezheti alapját.

Hasonlóképpen igyekezzék az állampolgárság kérdését tisztázni az őrs abban az esetben is, ha bizalmas uton szerzett értesülése alapján vagy anélkül is a körletében tartózkodó egyénről az a gyanuja merül fel, hogy nem magyar állampolgár és a külföldiekre vonatkozó szabályoknak még sem tesz eleget.

Ezzel kapcsolatban azonban felmerül az a kérdés, hogy mik azok az ismérvek, amelyek segítségével ilyen esetekben az eljáró csendőr eredményesen járhat el.

Először is azzal kell tisztában lennie, hogy jogszabályaink szerint ki tekintendő külföldinek. Erre a kérdésre a feletet a 200.000/1925. B. M. rendelet azzal a megállapítással adja meg, hogy külföldinek tekintendő mindenki, aki a fennálló jogszabályok értelmében nem magyar állampolgár.

Minthogy pedig a fennálló jogszabályok szerint magyar állampolgárságot csupán 1. leszármazás, 2. törvényesítés, 3. házasság és 4. honosítás útján lehet szerezni (1879:L. t. c. 2. §.), illetve azoknál, kiknek illetőségi helyük a trianoni békeszerződés folytán az elszakított országrészekre esett opció által lehetett fenntartani (1921: XXXIII. t. c.

63. §.), külföldinek tekintendő mindenki, aki a fenti módon magyar állampolgárságot nem szerzett, illetve nem optált.

E szerzősmódok között a törvényesítés (vagyis magyar állampolgárnak idegen állampolgár nőtől származó törvénytelen gyermekének törvényesítése), a házasság (idegen állampolgárnőnek magyar állampolgár férfival kötött házassága) és a honosítás (vagyis idegen állampolgárnak belügyminiszter által kiállított honosítási okirattal és ennek alapján letett állampolgári esküvel magyar állampolgárrá válása) bővebb magyarázatra nem szorul, mert az így szerzett állampolgárság az első két esetben anyakönyvi kivonattal, a harmadik esetben pedig a honosítási okirattal az érdekelt által kétséget kizáró módon igazolható.

A leszármazás útján szerzett magyar állampolgárság azonban bővebb magyarázatra szorul, mert az országban lappangó külföldiek jórésze éppen leszármazás alapján vallja magát magyar állampolgárnak, néha jóhiszeműen, de sokszor rosszhiszeműen, hogy a külföldiekre előirt kötelezettségektől szabaduljon.

Leszármazás alapján magyar állampolgár a magyar állampolgár törvényes és a magyar állampolgárnő törvénytelen leszármazottja, tekintet nélkül a születési helyre (1879:L. t. c. 3. §.). Azonban meg kell említenem, hogy a magyar állampolgárokról semmi külön nyilvántartás vezetve nincsen és a belügyminiszter által kiállított állampolgársági bizonyítványa is kevés állampolgárnak van, mert ezt az utánjárással és költséggel járó bizonyítványt csak különleges okokból, mikor az elkerülhetetlen (pl. italmérési engedély részére) szoktak magyar honosok kérni. Így azután

Csoda ott szépet alkotni, derekast irni, hol nincs megismerő, nincs olvasó.
Széchenyi.

Tisztavetés a Ludovika Akadémiában: Az új főhadnagyok esküje.

(Schäffer felv.)

a leszármazás útján birt magyar állampolgárságot a legtöbb magyar honos csak valószínűsíteni tudja és az állampolgárság tisztázására törekvő csendőrnek is ezzel a valószínűsítéssel kell megelégednie.

A valószínűsítésnek a leggyakoribb és legelfogadhatóbb módja pedig a születési hely, bár hangsúlyoznom kell, hogy az ország területén való születéssel állampolgárságot szerezni nem lehet.

Magyarország jelenlegi területén született magyar fajú egyénnél tehát valószínűsítettnek fogadják el a nyomonozás során a magyar állampolgárságot, természetesen, ha születési helyét megfelelő okmánnyal (születési bizonylat, munkakönyv, cseléd könyv, illetőségi bizonyítvány, katonai végelbocsátó) tudja igazolni. Nem magyar fajú egyénnél azonban különösen, ha neve is idegen hangzású, ajánlatos az apja születési helye után is érdeklődni és arra vonatkozólag is meggyőződést szerezni, mert nagyon sok esetben kiderül ilyenkor, hogy az illetőnek az apja vagy nagyapja költözött be az országba és ha ez a beköltözés 1875 után történt, úgy ezzel a külföldi állampolgárság kétségtelenné válik.

Megjegyzendő, hogy ilyenkor az esetleg felmutatott illetőségi bizonyítvány vagy annak igazolása, hogy az illető választói névjegyzékben is fel van véve, nem megfelelő ellenbizonyíték, mert a külföldi részére megtévesztéssel vagy szabálytalanul kiadott illetőségi bizonyítvány állampolgárságot nem bizonyíthat, hasonlóképpen a választójog jogosulatlan gyakorlása sem.

Magyarország elszakított területén született egyén magyar állampolgárságát csak akkor tekinthetjük a nyomonozás során igazoltnak, ha hatósági igazolvánnyal tudja igazolni, hogy kellő időben opcióval élt. Bár 1921:XXXIII. t. c. 61. §-a nem az elszakított területeken született, hanem

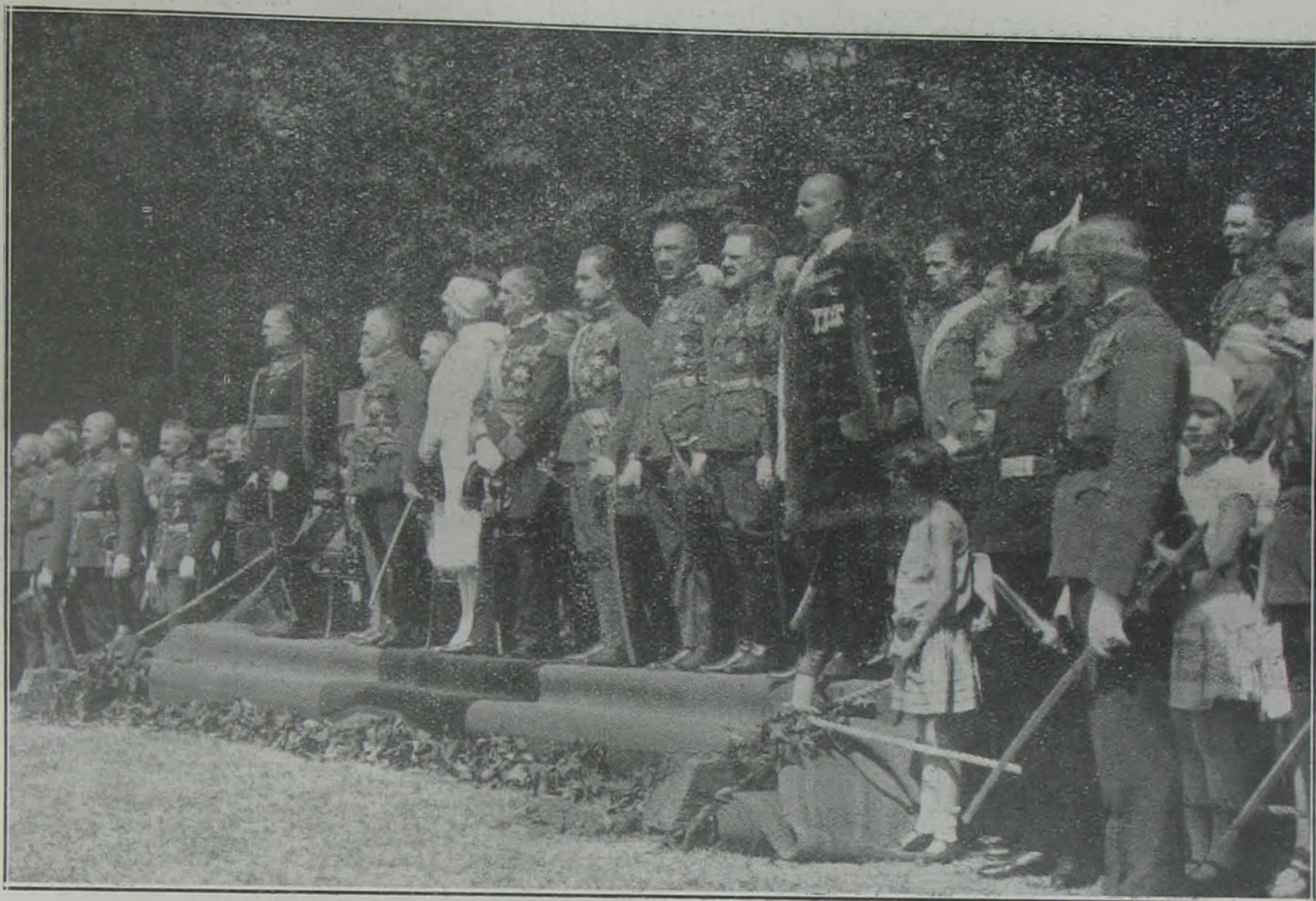
községi illetőséggel bíró egyénekre mondta ki a magyar állampolgárság elvesztését és ugyancsak az ottani illetőségű egyéneknek adta meg az optálás lehetőségét, mégis célszerűbb, ha a nyomonozásnál a bonyolult illetőségi kérdés mellőzésével a születési helyet vesszük tájékoztatónak. Természetesen, ha a megszállott területen született egyén igazolni tudja, hogy az ország jelenlegi területén birt illetőséggel és így optálnia nem kellett, akkor magyar állampolgárságát valószínűsítettnek vehetjük, azonban az illetőségi bizonylatban kifejezetten benne kell lennie, hogy az illető már a békeszerződés életbelépésének napján, vagyis 1921 július 26-án itteni illetőségű volt. Minthogy faji alapon a régi magyar-osztrák monarchia területén illetőséggel birt magyarok is optálhattak, opciós igazolványuk olyanoknak is lehet, akik az elszakított területen kívül, a monarchia egyik részeiben születtek, illetve birtak illetőséggel.

Megjegyzendő ezzel kapcsolatban, hogy az opcióra jogosult, de azt elmulasztott egyének visszahonosítás útján a magyar állampolgárságukat visszaszerezhetik, azonban visszahonosítási kérelmük végleges és kedvező elintézéséig mint idegen állampolgárok a külföldiekre vonatkozó szabályok alá esnek.

Végül azt tartom még szükségesnek megemlíteni, hogy ha a csendőrök a fent vázolt módon arra a megállapításra jutnak, hogy a nyomonozás alá vett egyén idegen állampolgár, erről a járási főszolgabíróhoz (rendőrkapitánysághoz) jelentést tesznek és az állampolgárság kérdésének végleges eldöntését az illetékes hatóságokra bizzák.

Nem minden ember óhajtja tulajdonképpen művelődését; sokan csak némi háziszert kívánnak a jólét elnyerésére, receptet a gazdagság s mindennemű boldogság előteremtésére.

Goethe.

Tisztavetés a Ludovika Akadémiában: Kormányzó úr Öfőméltósága és neje a disztribünön. Tőlük balra vitéz bulcsi Janky Kocsárd a honvédség főparancsnoka, jobbra Albrecht kir. herceg, Álgya Papp Sándor, Kárpáthy Kamilló altábornagyok, Bezegh-Huszágh Miklós budapesti rendőrfőkapitány. (Schäffer felv.)

Az olimpiai versenyek után.

A Csendőrségi Lapok augusztus 1.-ei számában megkíséreltem egy képet nyújtani az olvasó elé azokról az esélyekről, melyekkel reprezentánsaink az amszterdami küzdelmekbe mentek s ezen esélyek alapján a várható eredményekről.

Nem tévedtem tulságosan sokat. Mindenesetre nem annyit, mint pl. Amerika, mely az olimpiász megkezdése előtt legalább 6—7 oly világbajnokságra is számított, amelyeket nem az Unio atlétái vittek el.

De lássunk egy rövid beszámolót. Ugyanolyan sorrendben, mint ahogyan az idézett augusztus elsejei cikket irtam:

Kardvívás: A döntő úgy az egyéni, mint a csapatversenyben a magyarok és olaszok párharca volt. Nehéz, elkecsereedett küzdelem után, de világosan kiütözö abszolút fölényel győzött a magyar kard. Az egyéni kardvívás világbajnoka vitéz *Terstyánszky Ödön* vezérkari alezredes lett, aki 40 éves kora dacára le tudta gyürni higgadt, okos, óvatos vivással, a csupa izom, lendület, temperamentum tüzelte fiatal vivógárdát. A második helyre is magyar vivó került *Petschauer Attila* személyében, a harmadik magyar résztvevő pedig ötödik helyezett lett. Ez az ötödik helyezés is csak egy pillanatnyi indiszpozíció (illetve bírói tévedés) következménye volt, mert *Gombos* a döntőben elvesztette 5:4-re asszóját *Casimirrel* szemben, kit pedig úgy ő, mint a többi magyarok a csapatversenyben is, az egyéni versenyben is fölényesen verte. Az egyéni versenyben a világ 64 legjobb vivója vett részt s ezek között 3 magyar.

1. *Terstyánszky*, 2. *Petschauer*, 3. *Bini*, 4. *Marzi*, 5. *Gombos*, 6. *Casimir*.

A kardcsapatversenyt, amelyben a három felsorolt magyar vivón kívül *Glykais* vett részt, ugyancsak a magyar csapat nyerte 9:7-es arányu győzelmet aratva az olaszok felett. 1. Magyarország, 2. Olaszország, 3. Lengyelország, 4. Németország. Meglepetést keltett a lengyelek nagyszerű szereplése, kiket egy magyar tréner, *Szombathelyi* készítette elő az amszterdami olimpiászra. A kardcsapatversenyen tizenhat nemzet vett részt.

Vizipóló: Hát itt bizony nincs mit szépitgetni! Elestünk egy oly világbajnokságtól, melyet előre elkönyveltünk magunknak. Magyarország az első mérkőzéseit fölényesen nyerte. Argentína felett 14:0-ás, Amerika felett 5:0-ás győzelmet aratott. A magyar-amerikai meccs után az összes jelenvoltak, tekintet nélkül nemzetiségekre, lelkesen ünnepeleék a magyar csapatot. Pompás összjátékuk, utólérhetetlen technikájuk révén az addig is favorit csapat *verhetetlen* favorittá avanszált és kizártnak látszott, hogy a magyarokat egy másik csapat elüsse a világbajnokságtól. Am az olimpiai versenyek minden nemzet számára tartogattak valami nem várt, kellemetlen meglepetést, a magyarok sem képezték ez alól kivételt. A négyes döntőbe került: *Anglia*, *Németország*, *Magyarország*, *Franciaország*. Magyarország először Franciaországgal került szembe — a párisi világbajnokságot nyert csapattal — és az volt az általános vélemény, hogy ez a meccs fogja képezni a vizipóló olimpiai döntőjét, mert aki itt győz, annak már nem kell tartania Németországtól vagy Angliától. Ez a küzdelem zsufolásig megtelt tribünök mellett folyt le az uszóstadionban. A franciák kemény, olykor dur-

vaságig fokozott heves játéka dacára a magyarok 5:3 arányban megnyerték a mérkőzést. Azután jöttek a németek, a könnyű ellenfél. A meccs lefolytatásának leírására itt nincs hely, de nem is kellemes feladat. A magyar vízpoló csapat félidőben 2:0-ra vezetett, azután 2:2 lett az eredmény s a meghosszabbított időben a mérkőzés elveszett. Ebben a meghosszabbított időben a magyar csapatra nem lehetett ráismerni. A szerencsétlen sorsolás olyan előmérkőzéseken vitte keresztül a csapatot s hogy a döntő kiüzdelemre kissé már fáradt volt. A magyar vízpoló-csapat tehát második lett.

Birkózás: Reményeinkben itt nem csalódtunk. Sőt! Birkózóink jobban szerepeltek, mint azt várni lehetett. Hat birkózónk szerepelt a hat különböző súlycsoportban és mind a hat helyezést ért el, egyik közülük pedig, *Keresztes Lajos* megnyerte a világbajnokságot. Kevés híja volt, hogy a magyarok a birkózásban nem két világbajnokságot szereztek, mert a kisközépsúly döntőjében *Papp László* egy olyan birkózóval, a finn *Kokinnennel* került össze, akit legutóbbára Finnországban legyőzött. Pappnak tulajdonosra sikerült egy híja, öntuszt vétett s a második helyre szorult. Az összes résztvevő nemzetek közül csak Magyarország tudta behozni valamennyi birkózóját az egyes csoportok első hat helyezettje közé. *Keresztes* a könnyűsúlyban első, *Papp* a kisközépsúlyban második, *Zombory* a légsúlyban ötödik, *Kárpáthy* a pehelysúlyban negyedik, *Szalay* és *Badó* a nagyközép, illetve nehézsúlyban hatodik lett.

Futás: Amint megírtam. Semmi esélyünk nem volt. S ha kellemes vagy kellemetlen meglepetések történnek is, de csodák nem. *Barsi* igen szépen szerepelt a 400 és 800-as futásokban, de oly mezőny vett itt részt, hogy a világrekorder *Séra Martin*, *Peltzer* már az elő-, illetve közép-futamokból kiestek, képzelhető milyenek voltak *Barsi* többi ellenfelei. Egyedüli reménységünket a 4×100 m.-es gyorsstafétánkat szabálytalan váltás miatt diszkvalifikálták.

Magasugrás: Magyar részről *Késmárky* és *Orbán* indultak, mindketten formájukon alul szerepeltek. *Orbán* már a selejtező 183-as magasságnál kiesett és *Késmárky* is csak 185 cm.-ig jutott, pedig ha itthon elért legjobb ugrását megismétli, nemcsak a helyezettek között kaphatott volna helyet, de holtversenyben első helyen végezhetett volna a világbajnokkal. *King* ugyanis 194 cm.-el nyerte a világbajnokságot.

Rudugrás: *Karlovics* megtette a magáét, átugrotta a 380 cm.-es magasságot, a rudugrásban azonban nemcsak *Karlovics*nak, de egyetlen európai ugrónak sem jutott szerep. Egymás között intézték el azt az óceánon tuli atléták. A világbajnok amerikai *Carr* 4.20 cm.-t ugrott és a hatodik helyezett is 3.90-et.

Diszkoszban, súlydobásban, távolugrásban amugy is kevés eséllyel indultunk, de ha súlydobás és távolugrásban nem is, a diszkoszban fájdalmas csalódást keltett atlétánk gyenge szereplése. Ugy *Egri*, mint *Marvalics* igen jó helyezést érhetek volna el. Hazai versenyeken mindketten 45—47 méter között dobáltak, Amszterdamban pedig nem tudták a 42 m.-t túldobni. Kevés vigasztalásul szolgálhat, hogy a németeket is balszerencse kísérte ezekben az atlétikai számokban. A világrekorder súlydobójuk, *Hirschfeld* csak harmadik lett, a diszkoszvető bajnokuk *Paulus* pedig szintén sikertelenül szerepelt.

Gerelyvetés: Kárpótlásul a diszkoszban ért kellemetlen csalódásnak, gerelyvető bajnokunk *Szepes Béla* szenzációs eredményt produkálva nagynevű rekorderek között a második helyre küzdötte fel magát. Hatvanöt méteren felüli dobásával életének legjobb eredményét érte el és biztosította a magyar lobogó számára a három győzelmi árbóc egyikét. A világbajnokságot a svéd *Lundquist* szerezte meg 66.60 m.-es dobásával.

Dekallon: Kiváló allround atlétánk *Somjai* betegsége miatt nem indulhatott, *Farkas Mátyás* pedig nem tudta 43 versenyző között azt a helyet kiharcolni, mely pontot jelentett volna Magyarországnak.

Uzás: Itt persze elsősorban a 100 méteres gyorsuszás kell foglalkoznunk, mert a fiatal *Bárány István* ebben a számban nemcsak Magyarországnak, de a vén Európának is diadalt szerzett. Ő volt a döntő résztvevői között az egyetlen európai uszó. Kivüle még hatan kerültek a döntőbe, három amerikai, egy japán, egy kanadai és egy argentiniai. *Bárányt* a papirforma szerint legjobb esetben ötödik, hatodik helyre lehetett tippelni. A papirforma csődöt mondott, ezuttal nem hátrányunkra, hanem javunkra. *Bárány* Európa valamennyi nemzetének lelkesítése, éljenzése közben élete legszebb versenyét, élete legjobb idejét uszva, másodikként ért a célba. Első lett az utólérhetetlen világrekorder *Jonny Weissmüller*, utána *Bárány* következett 59.8 mp.-es európai és magyar rekord idővel. Hasonló szerepet töltött be a négyszer kétszáz méteres gyorsuszóstafétánk is, mert sorrendben negyedik, de az európai nemzetek között elsőnek uszott a célba. 1. *Egyesült Államok*, 2. *Japán*, 3. *Kanada*, 4. *Magyarország*, 5. *Svédország*, 6. *Anglia*. Az uszóversenyek érdekessége volt még, hogy *Arne Borg* 1500 méteren revánsot vett a párisi legyőzőjén az ausztráliai *Charltonon*, viszont tulságosan elbizakodva elvesztette a 400-as versenyt *Zorilla* argentiniai uszóval szemben.

Evezés: *Szendey* is jól szerepelt először a szkiffben és a Pannonia is a négyvezős versenyben. A döntőig, sajnos, nem jutottak.

Ökölvívás: Szintén egy versenyág, amely a magyar színeknek diadalt hozott. Három ökölvívónk indult: *Gelbai*, *Széles* és *Kocsis*. *Gelbait* az előmérkőzésnél a közönség legnagyobb ámulatára vesztesnek jelentette ki a kanadai bírő. Később kiesett *Széles* is, *Kocsis* azonban imponáló fölényrel győzte le a leghíresebb boxolókat, a lengyel *Pilenovát*, a német *Ausböcköt*, az olasz *Armando Alleovit* és a világbajnoki döntőben a francia *Appelt*. *Kocsis* ezzel a győzelmével az ökölvívás légsúlycsoportjának világbajnoka lett.

Egy magyar tanár, *dr. Mező Ferenc*, még egy nem várt világbajnokságot szerzett a magyaroknak a szellemi olimpiádon »Az olimpiászok etikai története« című munkájával.

Alul maradtunk a tornászversenyben, melynél — főleg a női tornász csapatnál — a kudarc egyik okát abban kell keresnünk, hogy a magyar tornászok öltözetét nagyon szerencsétlenül választották meg, mellyel megakadályozták, hogy a mozgások és tartások plasztikai szépsége kidomborodjék.

Törccsapatversenyben várakozásunkon felüli eredménnyel az ötödik helyre kerültünk és női törvvívóink közül a fiatal *Dány Baba* is biztosította holtversenyben a pontot jelentő hatodik helyet.

Lovasmérkőzések: Az amszterdami olimpiász egyik legérdekesebb része a lovastorna volt, mely azonban a magyar versenyzőknek — mint előre látható volt — nem hozott sikert. A lovastorna három részből állt: *dijlovaglás*, *dijugrás* és *tereplovaglásból*. A magyar lovasok által lovagolt lovak meg sem közelítették azt a loányagot, melyet a többi államok egyenesen erre a célra tenyésztettek és évek óta ezekre a versenyekre treniroztak. Szakértők már jóval az amszterdami versenyek előtt úgy nyilatkoztak, hogy bár a lovasok elsőrendűek, maga a helyezés is meglepetés számba menné.

E cikknek szánt keretek között nem lehet minden egyes versenyzési ágra, minden versenyszámra kiterjeszkedni. Mindent egybevetve, a mérleggel, az amszterdami versenyek mérlegével meg lehetünk elégedve. Magyarország nyert öt világbajnokságot, elért öt második helyezést s a negyvenöt nemzet sorában elfoglalta a tizedik helyet.

A magyar lobogó ötször röppent a győzelmi árbócok legmagasabbikára.

S ez sokat jelent!

Az amszterdami versenyek előtt még sokan akadtak olyanok, kik nem tudták, hogy a piros-fehér-zöld lobogó a magyar nemzet lobogója.

Ma már tudják!

Amszterdam után már tudják!

Amszterdamban már kórusban zengte azt is a nemzetközi társaság, hogy: Huj! Huj! Hajrá!

...csak az a vizipoló... az a vizipoló... ha azt valahogy előlről lehetne csinálni...

Sportbarát.

Portyázás.

Két tüzoltó. Az egyik tüzoltó főtiszt. Zsebében a szabadságos levéllel a keleti pályaudvar felé tart, hogy a Balatonra menjen nyaralni. Utközben elbűg mellette a tüzoltók lángvörös autójának szirénája, — ő elfelejté szabadságos levelét — rohan a tüzhöz. A másik egyszerű tüzoltó. Az égő tetőt csákányozza, amely beszakad alatta. Agyrázkódást kap, a feje vérzik, arca a koromtól felismerhetetlen. A mentők hordágyra teszik, lemossák, bekötözik fejét, el akarják szállítani. Nem engedi. Egy kicsit pihen, azután egy óvatlan pillanatban eltűnik. Félóra múlva súlyos füstmérgezéssel hozzák le ismét az égő tetőről.

*

Szegény cigányok! Nincs talán még egy mester-ség, még egy szakma, melynek a háboru után oly erős konkurrenciája támadt, mint a magyar cigányzenének. A rádió, az olcsó áron beszerezhető gramofon és mindenekelőtt: a jazz. Ez a jazz pedig annyira belevette magát életünkbe, hogy menekülni sem tudunk előle. A nyugalmat, a csendet kereső ember szinte kétségbeesetten keres egy hely után, ahol valóban élvezhetné a csendet. Hiába! A budai hegyekben, az árnyas parkokban, a kiránduló hajók fedélzetén, a jobb és baloldali szomszédságokban, mindenütt: jazz. »Az én babám egy fekete nő«. És sehol, soha, vagy csak elvétve kongó ürességű kávéházakban egy-egy Banda Marci nóta... E pillanatban, amikor egy dunai kiránduláson éppen az ötödik jazzband rikoltozza a fülemben: »Az én babám egy fekete nő« — a jó öreg Dunára nézek és arra gondolok nem volna-e stilszerű, ha a nevét átkeresztelnék — Kongóra?

*

Nemrégiben történt, hogy fascista téglagyári munkások gyűlését az ugynevezett Vági párti szocialisták kétizben egymásután közáporral megzavarták. Felháborodtak azon, hogy munkások, az ő — a marxi igazságukon kívül, más igazságok iránt kezdenek érlekedni. Persze! Le van fektetve, hogy a jólétet a szociális termelés fakasztja, tehát az a jólét, amit eselleg a fascista termelés fakaszthat, nem érvényes. Ezt a szociális termelést a maga teljességében és tökéletességében Oroszországban akarták megvalósítani. Hogy mily eredménnyel, arról most ne beszéljünk. Az eddigi tapasztalatok szerint a fascista termelés elég gyakran juttat tyukhust a munkás rotyogó fazekába, a szociális termelésből anno 1919 — tisztelet a kivételeknek — mindenki számára csak gerstli fakadt. Mind-egy! Ami egyszer a marxi dogmákban meg van írva, az szent, érinthetetlen, megcáfolhatatlan s aki azokban

kétkedni merészel, az áruló, renegát, akit meg kell kövezni.

*

Jó termés volt ez idén az országban. Így például a békésmegyei buzaföldeken csaknem minden gazda rekordtermésért áldhatja a Gondviselést. Egy-egy hold földön 14—18 métermázsa buza is termett. Éppen itt ütötték fel fejüket utóbbi időben a szociális termelést s az abból fakadó jólétet magyarázgató agitátorok. »Ne elégedjete meg a kvótával, amit kialakítottok! Kérjétek a dupláját!« — mondják a munkásoknak. Jó a termés, — bőséges — jutná belőle. Ez igaz! De vajjon jövőre, ha jön egy mostoha esztendő, hátha nem is egy, de — ne adja az Isten — kettő, három, vajjon akkor fognak ezek jönni és mondani: »Adjátok vissza a kialakított kvóta felét!« Aligha! Jobb az, ha a gazda egy-két métermázásával többet rak el a homárban, mint hogy egy inséges esztendőben a gazda és munkása is éhen maradjanak. Figyelő.

CSENDŐR LEKSZIKON.

129. Kérdés. Az alperest egy 1500 P megfizetése végett jolyamatba tett polgári per bírósága megidézi, hogy eskü alatt kihallgassa. Az alperes ügyvédjéhez megy, aki azt a tanácsot adja neki, hogy ne mondja meg az igazat, tagadja le személyes tudomását, mert így meg fogja nyerni a pert, ellenfelének ugyanis nincs más bizonyítéka, mint az, ha ő igazat vall. Joga volt-e az ügyvédnek ily tanácsot adnia?

Válasz. Az Ügyvédi Rendtartás (1874:XXXIV. t. c.) 47. §-a értelmében az ügyvéd köteles közbenjárását vagy a képviselést megtagadni olyan ügyben, amely meggyőződése vagy az ügyfél kijelentett szándéka szerint mások jogainak kijátszását célozza. Nyilvánvalóan téves tehát az a meglehetősen elterjedt felfogás, hogy az ügyvéd bármilyen tanácsot adhat ügyfelének, bármily alantas hazugsággal érvelhet a per megnyerése végett. Ez erkölcstelenség lenne s lealacsonyulása az ügyvédi hivatásnak, amely jogvédelemre irányul s nem arra, hogy különféle fogásokkal igaztalan ügyet diadalra segítsen.

Az az ügyvéd tehát, aki jobb tudomása ellenére rosszhiszeműleg akar érvényre juttatni egy nyilván alaptalan ügyet vagy jogtalan igényt, vét az ügyvédi állás tekintélye ellen s fegyelmi vétséget követ el.

Ha azonban az ügyvéd rosszhiszemű magatartása büncselekmény alkatelemeit kimeríti, semmi akadályja nincs annak, hogy bünvádi felelősségre vonják. Ez alól nem lehet kibujni azzal, hogy ügyvédi minőségében járt el.

A polgári perben eskü alatt kihallgatott ügyfél hamis vallomása az 1911:I. t. c.-ket (a polgári perrendtartást) életbeléptető törvény 95. §-a értelmében a Btk. szerint a hamis tanuzásra megállapított szabályokat kell alkalmazni. Vagyis az ügyfél, ha eskü alatt kihallgatták, hamisan vall s tőle az esküt kiveszik, hamis tanuzást követett el. Ennek további folyamánya az, hogy ha akár ügyvéd, akár más őt erre a hamis tanuzásra rábirta, mint felbujtó büntetendő. Ha pedig a fél nem tett esküt, vagy győzött benne a becsületérzés s nem beszéltette rá magát arra, hogy hamisan valljon, az, aki erre rábírni mégis megkísérelte, a Btk. 222. §-ának 2. bekezdésébe ütköző hamis tanuzásra való csábítás vétségét követte el. Elkövette e büncselekményt tehát az az ügyvéd, aki olyan tanácsot adott ügyfelének, biztatva őt a per megnyerésével, amely nemcsak az ellenfél jogainak rosszhiszemű kijátszásával volt egyértelmű, hanem egyuttal egy tartalmilag valótlan vallomás esküvel való megerősítésére irányult.

130. **Kérdés.** A fennálló törvényes rendelkezések értelmében vasuti és hajóállomásokon élelmiszereket egész napon át lehet árusítani, munkaszüneti napokon is. A cukorkafélék az élelmiszerek körébe tartoznak-e, következésképp árusításuk megengedett dolog-e a nyílt árusító üzletek zárójától eltérő módon?

Válasz. A cukorkaféléket az élelmiszerek körébe tartozóknak kell tekinteni s ezért kivételes árusításuk a vasuti és hajóállomások területén köznapon is, vasárnapon is, amikor a nyílt árusító üzletek zárva vannak, semmiféle tilalomba nem ütközik.

131. **Kérdés.** Egyesületek és klubok rendezhetnek-e helyiségekben rögtönzött táncmultságokat rendőrhatalósági engedély nélkül?

Válasz. Rögtönzött táncokat rendőrhatalósági engedély nélkül is rendezhetnek egyesületek és klubok, ha alapszabályaikkal az ilyesmi nem ellenkezik. Ezekben a táncokban azonban csak az egyesület (klub) tagjai s legközelebbi hozzátartozói vehetnek részt, de belépti díjat vagy bármely címen részvételi díjat szedni nem szabad. Ha a táncot e feltételek megtartása nélkül rendezték, a m. kir. belügyminiszter 1926. évi 206.000 sz. rendelete értelmében kihágási eljárásnak van helye.

132. **Kérdés.** A teherautófuvarozásra iparengedéllyel bírónak szabad-e a fuvarozást az egész ország területén üzni?

Válasz. Akinek teherautófuvarozásra iparengedélye van, az a fuvarozást lakóhelyén kívül, az ország más részeiben is üzheti. Az iparengedélyt csak akkor kell megújítani, ha állandó lakhelyét megváltoztatja. Ez esetben a bejelentést az új lakóhelyére illetékes elsőfokú iparhatóságnál kell megtenni. A fuvaros saját áruját épp úgy szállíthatja, mint a megrendelt árut.

133. **Kérdés.** Szabad-e Szent István napján sürgős mezőgazdasági munkát végezni?

Válasz. Sürgős mezőgazdasági munkának végzése Szent István napján, ha a vallásos szertartást és isteni tiszteletet nem zavarja, nem kihágás. A folyó évben a 36.666/1928. F. M. sz. rendelet (a Belügyi Közlöny 1928. évf. 686. lapján) az aratási és hordási munkálatok idejére a vasárnapi munkaszünetet teljesen felfüggesztette (jul. 15., 22. és 29.). Ha az isteni tisztelet vagy a vallásos szertartás megzavarásáról van szó, a Kbt. 52. §-ába ütköző kihágás miatt a járásbíróhoz kell a feljelentést megtenni. Megjegyezzük, hogy a 94.537/1921. K. M. sz. rendeletre tévesen hivatkozik, mert ez a rendelet a kereskedelem és ipar vasárnapi és Szent István-napi szünetére vonatkozik, a mezőgazdasági munkálatokra azonban nem.

134. **Kérdés.** Milyen esetben lehet a vadászatot hivatalos hajtóvadászatnak tekinteni s kik rendezhetnek ilyet? Ha valaki körvadászatra vendégeket hív meg, kell-e azoknak vadászati jeggyel rendelkezniük?

Válasz. Súlyos erdő-, mező- és állatgazdasági károk esetén a vadászati törvény (1883:XX. t. c. 19—25. §-ai) értelmében a kártszenvedő földtulajdonosok vagy a községi előljárási kérelmezhetik a hivatalos hajtóvadászat elrendelését, de elrendelhető kérelem nélkül is, ha a közigazgatási felsőbbfokú hatóságok a kárbejelentések alapján azt indokoltnak tartják. Az engedélyt a közigazgatási bizottság, illetőleg annak elnöke (a főispán) adja meg.

Az engedélyezett vadászat megtartását az illető terület tulajdonosa vagy bérlője nem gátolhatja. Az érdekelt község lakosai a főszoigabíró intézkedésére, a vadászatnál, mint hajtók közreműködni kötelesek. A vadászatot az engedélyező közigazgatási hatóság vezeti és ő gondoskodik a szükséges vadászok meghívásáról. Meghívó olyan egyéneknek is küldhető és ezek a vadászatban közreműködhetnek, akik a fegy-

veradóról és a vadászati adóról szóló törvény értelmében — mert vadászati jeggyel ellátva nincsenek — a vadászat gyakorlására egyébként jogosultsággal nem bírnának. (24. §.)

Magától értetődő azonban, hogy oly személyek, akiknek vadászati jegye azért nincs, mert ilyent személyükben rejlő okok miatt (vadászati kihágás miatt büntetett, stb.) nem is válhatnak, a meghívottak között nem szerepelhetnek.

A hivatalos hajtóvadászatban, mivel csak a duvadak irtásáért rendelhető el, más vadat, mint ragadozót, elejteni (lőni) nem szabad.

Ha a vadászterület tulajdonosa vagy hasznosbérője ugyanevezett körvadászatot rendez, jogosított vadászvendégeket meghívni és nekik a vadászt megengedni. Ezeknek vadászati jeggyel kell rendelkezniük, ellenkező esetben jövedéki kihágást követnek el. Az ilyen vendég a vadat nem a maga, hanem a vadászterület tulajdonosa, illetőleg hasznosbérője javára ejti el. A meghívás igazolása nincs alak-szerűséghez kötve, szóbelileg is történhetik, de elég az is, ha a jogosított társaságában van.

135. **Kérdés.** Péksüteménnyel szabad-e házalni, illetve azt házról-házra járva megvételre felkínálni?

Válasz. Az 1923. XV. t. c. 12. §-a szerint kenyeret és péksütemény tizenhat évesnél fiatalabb személlyel házról-házra járva árusítani tilos. A süteménynek a megrendelőhöz való szállítása azonban fiatalabb egyénnel is szabad. Olyan időben, amelyben az előállítási munkának szünetelni kell, az alkalmazottakat kihordási munkával sem szabad foglalkoztatni.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A helyszín megörökítése.

Irtó : **ÁRKOSI GYULA tiszthelyettes (Budapest).**

Lapunk hasábjain sok cikk jelent már meg, melyek érdekes és tanulságos nyomozásokat elevenítenek fel s amelyek akkor bírnak különös értékkel a nyomozó csendőrré nézve, ha a tanulságokat levonva, saját eseteinél igyekszik azokat felhasználni és értékesíteni. A nyomozást rendszerint a helyszín alapos megismerésével kell megkezdeni. Fontos ez különösen nagyobb szabású bűncselekmény esetén, mikor is az ügyes nyomozó előtt a helyszín egy jól használható térkép, melyet csak gondosan meg kell figyelni, hogy úgy mondjam olvasni és máris olyan adatok birtokába jutunk, melyekből a bűncselekmény elkövetési módjára, a tettes személyére és az eset egyéb körülményeire is helyes következtetéseket vonhatunk le és nyomozásunkat határozott irányban folytathatjuk. Nagyon kell azonban vigyáznunk a helyszín adta helyzettel, mert az abból levont következtetések csak akkor jók, ha abba az éppen fennforgó eset egyéb körülményei is beilleszthetők. Találunk esetet, mikor a helyszín éppen ellenkező képét adja a bűncselekmény elkövetési módjának, ami a nyomozás további lefolytatásánál, sőt az egész bünvádi eljárásnál is döntő sullyal bír. Áll ez különösen akkor, amikor tanúk és egyéb bizonyítékok hiányában a helyszín adta kép lesz a döntő bizonyíték a bűncselekmény enyhébb vagy súlyosabb elbírálására. Hogy ez mennyire fontos lehet arra bizonyosság alábbi eset is, mely magában véve egyszerű, de — úgy vélem — tanulságos. Ennek az esetnek leírásával fel akarom hívni nyomozó bajtársaim figyelmét, hogy a helyszínt minden fontosabb bűncselekmény esetén már a nyomozás kezdetén örökítsék meg akár lefényképezés, akár gondos helyszínrajz útján, mert a helyszín változatlan megőrzése nem mindig

lehetséges, de még akkor sem végzünk hiábavaló munkát, ha a helyszín egyébként a bizottság kiszállásáig változatlanul megőrizhető is, mert a legéberebb őrzés mellett is történhet azon olyan változás, amelyre nem is gondoltunk.

1927 május 1-én, reggel 6 órakor Varga István kislefalu lakos feldult arccal, lihegve állított be a himódi őrsre s akadozva előadta, hogy öccse a 21 éves Varga Mihály előző este 20 órakor eltávozott hazuról és aznap reggel fél 5 órakor vérbe fagyva hollan találták meg egy a község utcájára néző kertben a veteményes ágyak közé dobva.

Ódor Kálmán és Kovács Imre őrmesterekkel nyomban elindultam az őrsállomástól 6 és fél kilométerre levő Kisfalud községbe a nyomozás megejtése végett. Utközben természetesen sokat gondolkoztam az eset felett s erős meggyőződésemmé vált, hogy a fennforgó esetben a helyszín fogja megadni azokat a támpontokat, melyek nyomozásomnak irányt szabnak.

Tekintettel arra, hogy kerékpáron mentünk, hamarosan a helyszínre érkeztünk, hol már a község apraja-nagyja a kert körül tolongott, melyben a hulla volt. Szerencsénkre a község bírása annyira előrelátó volt, hogy a kertbe senkit nem engedett bemenni s így az érintetlen maradt. A kertben a következőket találtuk:

A hulla a kerítés utcai részétől 8 méterre befelé ülő helyzetben volt, kissé előre borulva arccal az utcának. Körülötte vércseppek, alatta vértócsa. A kerítéstől a hulláig elhaltnak 12 lábnyoma egymástól szabálytalan távolságban. A lábnyomok mentén fillér nagyságu vércseppek voltak láthatók a földön, számszerint öt ilyen fillérnagyságu vércsepp. A kerítésen belül 65 cm.-re két szabálytalan lábnyom a kerítés felé menő iránnyal, mintha valaki a kertből az utcára ment volna a kerítésen át. E két lábnyom mellett a veteményes ágy földje ülő ember nyomát mutatta, de vér azon a helyen nem volt. A kerítés belső oldalán a deszkák több helyen véresek voltak. A kerítésen kívül sehol semmiféle nyomot nem találtunk, de ha lett volna is, a báméskodók azokat teljesen széttaposták.

A hullán a következő sérüléseket találtuk: A hasfalán a köldöktől jobbra lefelé 10 cm.-re egy szurt seb, melynek bemeneti nyílása 6 mm. széles volt, a mélysége sem lehetett több 4—5 mm.-nél, mert alig vérzett. Ettől jobbra a lágyék táján a hajlásban volt a másik szurt seb, melynek bemeneti nyílása 14 mm. széles volt s erősen vérzett, a sebszáj körül tele alvadt vérrel.

Egyéb sérülés a hullán nem volt. Minthogy a kerítés tetején és utca felőli oldalán semmi vér vagy egyéb nyom nem volt, így a helyszín után ítélve tettes az áldozatát a kertbe csalhatta valamilyen ürüggyel és ott ejtette a szurásokat, közvetlen a kerítésen belül. Sértett a szurások után még birhatott annyi erővel, hogy a kertben még 8 métert ment, ott összesett és elvérzett.

Tekintve, hogy a bűncselekmény összes nyomai a kertben voltak, könnyű volt a helyszínt változatlanul megőrizni, mégis az egész kertet, hulla helyzetét, vér- és lábnyomokat, szóval az egész helyszínt pontosan lemértem, lerajzoltam s így egyéb alkalmatosság híján, rajzban megörökítettem.

Az esetről telefonon jelentést tettem a kapuvári járásbírósnak.

A soros járásbíró nyomban közölte, hogy délután a bizottság ki fog jönni s lelkemre kötötte, hogy a helyszínre nagyon ügyeljünk, mert annak megtekintését döntő fontosságúnak tartja. Ez reggel 8 óra 35 perckor történt, mikor is a leggyönyörűbb májusi napsütéses idő volt. Senki sem gondolt esőre. Pedig az idő alaposan és hamarosan bebizonyította szeszélyességét. Ugy 13 óra tájban olyan hatalmas vihar és felhőszakadás kerekedett pillanatok alatt, ami-

lyenre nagyon ritkán van példa. Alig birtuk a hullát a hullaházba beszállítani. Utcán, kertekben 50—60 cm.-es víz lett percek alatt s mire a bizottság 15 órakor megérkezett, a bűncselekmény színhelyén hire-hamva sem volt semmiféle láb-, vér- vagy egyéb nyomnak.

Mondanom sem kell, hogy az én szerény kis helyszínrajzomnak milyen értéke lett. De még jobban nőtt a helyszínrajz értéke a való tényállás megállapítása szempontjából akkor, midőn a már kézrekerült tettest a bizottság ott a helyszínen kihallgatta.

Mi ugyanis a bizottság megérkeztéig eltelt idő alatt a tettest Katona János*) 18 éves kislefalu lakos személyében kiderítettük, de még nem volt időnk a tényállás teljes tisztázásához. Katona János ugyan egy kis vonakodás után beismerte, hogy a két szurást egy kis zsebkéssel ő ejtette Vargán, de azt tagadta, hogy a kertbe bement volna. Állandóan azt hangoztatta, hogy éjjel 1 és 2 óra közötti időben a kérdéses kert előtt az utcán összeszólalkoztak Vargával, ki öt többször megrugta, majd a földre akarta teperni. Dulakodás közben vette elő zsebkését és emlékezete szerint kétszer sértett felső lábszárába szurt s magát annak kezeiből kiszakítva elszaladt. Azt nem tudta, hogy Varga mily módon került a kertbe s még kevésbé akarta elhinni, hogy az ő szurásai okozták annak halálát, mivel egyáltalán nem volt szándéka sértettet megölni. Minthogy pedig az egész cselekmény elbirálásánál az volt a döntő, hogy a szurások a kertben vagy az utcán lettek-e ejtve, így tanuk hiányában pusztán gyanusított előadására és a helyszínrajz adataira lehetett támaszkodni.

A vizsgálóbíró a helyszínrajz adatai, valamint a jelen volt orvosszakértők véleménye alapján elfogadta gyanusított azon előadását, hogy a halált okozó 2 szurás tényleg az utcán történt dulakodás közben.

E mellett szölt gyanusított előadásán kívül az is, hogy a helyszínrajzban megörökített és a többi lábnyomtól eltérően az utca felé menő irányu két lábnyom semmi tekintetben nem egyezett gyanusított lábnyomával, tehát nem tőle származott.

Igy aztán hamar tisztázódott az egész eset.

Varga a szurások után látva, hogy Katona elszaladt, haza akart menni s hogy utját megrövidítse a kerítésen átmászott a kertbe. Amint a kerítés belső oldalán háttal a kert felé leereszkedett, akkor már ruhája kissé véres volt s a kerítés deszkáit véres ruhájával surolta. Majd, hátrafelé ugorva a földre esett. A szurásoktól kissé elgyengülve nem bírta az egyensúlyt tartani és ülepe is érintette a földet. Így keletkezett a két ellentétes lábnyom és az ülőember nyoma. Innen felállva még volt annyi ereje, hogy néhány métert ment a kertbe befelé, hol aztán a fájdalomtól és vérzéstől kimerülve leült és ily helyzetben érte utól a halál. A szurások egyike ugyanis a lágyék táján a fő ütőeret érte oly szerencsétlenül, hogy ca. 10 perc alatt elvérzett. Egyébként mindkét szurás olyan gyenge és veszélytelen volt, hogy ha nemes részt nem érint 6—8 nap alatt begyógyult volna.

*

Amint látjuk tehát a helyszín sokszor döntő fontossággal bír az egész nyomozás lefolyására és igen fontos annak pontos megörökítése is. Mert, mint az jelen esetről is történt, a helyszín idő előtt megsemmisülhet, megváltozhat, ezért nem elég a szemle, örökítsük meg. Mert ha csak megsemmisül, kis idő múlva már nem emlékezhetünk mindenre pontosan. Ilyen esetben pedig mindenki a gyanusított ellen van és mindenki, talán még a nyomozó is amellet lett volna, hogy a kertből kifelé menő két lábnyom gyanusított-

*) Tettes nevét megváltoztattuk. Szerk.

tól származott. Ez esetben pedig gyanúsított nem halált okozó súlyos testi sértésért kapott volna másfél évi börtönt, hanem legjobb esetben szándékos emberölés miatt esetleg sokkal többet.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A jugoszláv csendőrség.

(18. közlemény).

Mielőtt a rablók üldözésére indulnak, megjelöltetnek a járőrök vezetői, kioktattatnak s beosztatik hozzájuk néhány polgári egyén, kiknek puskái átnézendők, hogy jók-e, azután pedig ezek puskáit is meg kell tölteni és elegendő töltényről kell gondoskodni. Részletesen meg kell állapítani a felismeréshez szükséges jeleket. Ha a járőrvezető nem ismerné eléggé a helyi viszonyokat és a rablók rejtékhelyének környékét, akkor megbízható utmutatókat kell magával vinnie.

A csendőröknek nem kell egyszerre indulniok, hanem egymásután, rövidebb időközökben, észrevétlenül jöjjenek össze a pontosan megjelölt helyen, mindenesetre az állomáshelyen kívül. Ezután csendben, óvatosan és ha van, védőhelyek segítségével kell továbbhaladni minél gyorsabban a megállapított irányban, közben elkerülvén, amennyire lehet, a főutakat.

Ha megközelíti azt a helyet, ahonnan a rablók rejtékhelye jól látható s amikor észreveszik, hogy a rejtékhely körül nincsenek emberek, a járőr vezetője a járőr egy részét kiküldi, hogy a lehetőség szerint védetten és teljes csendben járja körül a rejtékhelyet az ellenkező oldalról és hogy azt minél jobban megközelítse, úgy hogy a rablók ne tudjanak észrevétlenül megszöknél.

Amikor ez a járőr már meglehetősen előrejutott, elindul a járőr többi része is a parancsnok vezetése alatt, szem előtt tartva a fent említett óvintézkedéseket és azon lesz, hogy minél gyorsabban bekerítve, oldalba fogva a rejtékhelyet s azután újra körültekint.

Hogy továbbra hogyan kell eljárni a rablók ellen, akik talán bent vannak a rejtékhelyen, nem állapítható meg előre. Ezt csak a parancsnok, a járőr vezetője határozhatja meg a helyszínén, személyes megfigyelései alapján. Még sem fölösleges, hogy az ilyen vállalkozás összes szereplői gondosan figyelmeztessenek és utasítsanak, hogy óvakodjanak a hirtelenkedéstől és meggondolatlanságtól.

A sokéves szolgálaton alapuló tapasztalat alapján a csendőrnek tájékozódásul szolgálhatnak a következők:

a) Azonnal, ahogy a rejtékhely körülkerítettik, a rejtékhely összes kijáratainál egy-egy erőteljes csendőr vagy polgári egyén foglaljon állást, háttal a falnak támaszkodva abból a célból, hogy minden föl nem fegyverzett egyént, aki a rejtékhelyről kijön, a legnagyobb csendben bal kézzel ragadja meg, mellének szegezve a szuronyt és parancsolja meg neki, hogy hallgasson, azután pedig a parancsnok elé vezet.

b) Az ajtó és ablak elé egy puskalövésnyire nem szabad védetlenül odalépni.

c) Csendőrök, kiknek bármely oknál fogva a rejtékhelyig kell jutniok, oldalozva haladjanak előre, hogy ne lehessen őket az ajtón, ablakon vagy lövésen át eltalálni.

d) Ha a parancsnok nem egészen biztos benne, hogy a rablók még a rejtékhelyen vannak, mert ott sötétség és csend van, ha a lakók közül senki nem is jön ki, akit el lehetne fogni és a parancsnokhoz vezetni tájékoztatás adás végett, vagy ha nem volna senki, akit a rejtékhely megtekintésére fel lehetne használni, nem marad más hátra, mint erre a célra két csendőrt kirendelni.

Nagyon óvatosan kell eljárni, mert mindig számítani lehet rá, hogy a felkészült rablók minden meggondolatlan, az ajtó előtt álló csendőrt agyonlőhetnek.

Szuronnyal való támadástól vagy az épület belső helyiségeibe való behatolástól az ajtó erőszakos betörése útján el kell állani, ezt ne tegyék a csendőrök, mert a mostani fegyverek minősége miatt ez mindenkor a csendőrök nagy kárával végződne, a vállalkozás sikere pedig bizonytalan.

e) Ha megállapítást nyer, hogy a rablók a rejtékhelyen vannak, azokat tekintet nélkül arra, hogy békeségesen viselkednek-e vagy lövöldöznek a csendőrökre, maga a parancsnok személyesen vagy pedig valamelyik házbeli (lakos) közvetítésével szólítsa fel, hogy adják meg magukat és fegyver nélkül (lefegyverezve) jöjjenek ki, különben az épületet meggyújtják.

Ha a megadás iránti felszólítás eredménytelen marad, tovább nem szabad várni, hanem a rejtékhely tetejét az egyik sarkán meg kell gyújtani, amennyiben ezt az illetékes hatóság előzetesen jóváhagyta, míg a többi csendőröknek lövésre készen tartott puskával erősen kell ügyelniök az összes ablakokra és ajtókra s mindenkit, akit főfegyverkezve ugrana ki, le kell löni — ha erre a hatóságtól előzetesen felhatalmazást kaptak — a föl nem fegyverezett egyéneket pedig el kell fogni és meg kell bilincselni.

Arra az esetre pedig, ha a rablókat olyan épületben találják és keríteniük körül, amely a község közepén vagy olyan vagyontárgyak mellett van, melyek könnyen kárt szenvedhetnének a rablók rejtékhelyének felgyújtásából és nem tulajdonai annak, aki a rablóknak rejtékhelyet adott, a hatóság pedig nem engedélyezte, hogy ez a rabló-rejtékhely felgyújtassék, ebben az esetben a rablók rejtékhelyét nem szabad fejgyújtani. Ebben az esetben nem marad más hátra, mint a rablókat jól és alaposan véghezvitt körülkerítéssel megadásra kényszeríteni, hogy élelmiszer és víz hiányában megadásra kényszerüljenek.

f) Ha a rejtékhelyen körülkerített rablók az ablakokon, ajtókon és puskalőrésen keresztül lövöldöznének, a csendőr csak akkor fogja a tüzelést viszonzni, ha a sikerre lehetőség mutatkozik, ha leplezetlen rablóra célozhat. Ha a rejtékhely deszkából, agyagból vagy rözséből készült, akkor sikeresen lehet magára a rejtékhelyre is löni.

g) Valamely ismert rejtékhelyen levő rablócsapatnak az elfogására kiküldött csendőrrajonc parancsnoka legyen azon, hogy a munkát a sötétség beállta előtt végezze el. Ahol az bármily oknál fogva nem volna lehetséges, ajánlatos elrendelni, hogy éjjel után, amikor mindenki mély álmát alussza, kerítsék körül a rejtékhely, a támadást pedig kezdjék meg korán reggel.

h) A gyanús épületnek éjjeli időben történő körülzárásáról, az összes csendőrök a rejtékhely mellett helyezkedjenek el, pirkadáskor pedig vonuljanak vissza védett állásaikba és kezdjék meg további ténykedésüket.

Emeletes házaknál a csendőröknek a falhoz csakis éjszaka szabad közeledniök és csak a legégetőbb szükség esetén, mert a rablók az emeleti ablakokon keresztül agyonlőhetnék őket.

i) Ha az a feladat, hogy meglepetésszerűen kell elfogni egy rablócsapatot, amelyik nyílt terepen levő rejtékhelyen, rendszeren nagy nehézségekre akadnak a csendőrök a rejtékhely megközelítésében és körülkerítésében, mert mindkét teendőt nyíltan kell végezni és a csendőrszolgálat legnehezebb feladatai közé számítandó.

Ha a rejtékhely körül gazdasági épületek, szénakazlak és kerítések vannak, melyek jó védőhelyül szolgálnak a közeledő csendőröknek, a körülkerítés éjjel történik, a támadás pedig korán reggel.

(Folytatjuk.)

TISZTIKASZINÓI HIREK

Az Országos Tiszti Kaszinó moziüzeme működését f. évi szeptember 2-án megkezdi. Mint minden évben, úgy az 1928/29. év moziidényében is, ujitások bevezetésével arra törekszik, hogy tagjainak, azok hozzátartozóinak és meghívott vendégeinek kényelmét elősegítse, zártkörű előadásainak színvonalát emelje. A szeptember havi »Tájékoztató« füzet, mely a szeptember havi moziműsoron kívül az Országos Tiszti Kaszinó egyéb — a tagok érdekeit elősegítő — hireit is tartalmazza, a Kaszinó személyzetétől kapható.

Az Országos Tiszti Kaszinó nyelviskolája f. évi október hó 1-én működését megkezdi. Beiratkozás: szeptember hó 15-étől október 1-ig. (Hétköznapokon a nyelviskola igazgatói helyiségében, d. u. 4 órától 7-ig.) A tanítás kezdete: október hó 1. Beiratkozási díj: kaszinótagoknak 1 pengő, vendégeknek 2 pengő. A tandíj havonta: kaszinótagoknak 1 pengő, vendégeknek 10 pengő. Előadott nyelvek: angol, francia, német, olasz és pedig kezdő-, haladó-, valamint irodalmi csoportok részére. Az órák d. u. 4-től 8 óráig tartanak.

HIREK

Tisztavatás a Ludovika Akadémián.

Augusztus 20-ika minden évben az a nap, amikor a Kormányzó ur Óföméltósága tisztte avatja a Ludovika Akadémia végzett növendékeit.

Nagy ünnepe ez a nap az Akadémiának, mert hiszen az a vadonutaj, ragyogó arany kardbojt, ami a legfiatalabb tiszték kardjára kerül, hosszú évek nagyon fáradságos, lelkiismeretes, kemény munkájának eredménye, amit tanárnak és tanítványnak egyaránt végeznie kellett.

Hogy milyen eredménnyel járt a munka, az a Ludovika-parkon kívül eső magyar világot, az egész magyar nemzetet is a legközelebből érdekli. Az évek, még a mi ködöbe, nyomoruságba tiport magyar éveink is gyorsan repülnek fejkünk felett, a háborút viselt, minden veszedelmet és balsorsot ismerő régi fiatal tisztikar mindjobban belesodródik a férfikor delelő idejébe, ezek helyét tehát mind szélesebb és szélesebb téren a Ludovika Akadémia fiatal hajtásai foglalják el.

Rengeteg önmegtágadást, sok-sok önfeláldozást, nagyon bátor és a halálig fanatikus magyar szívet kell ezeknek az ifju tisztéknek magukkal hozniok az életbe, ha a számukra nyitott munkatér, hivatást olyan becsülettel s olyan hiven akarják betölteni, amint ezt a magyar nemzet célkitűzései megkövetelik.

Bizalommal és szeretettel köszöntjük fiatal bajtársainkat s hisszük, hogy egyetlen egy sincs közöttük, akit az eléje táruló szabad, fiatal élet csillogása elvakitana s a magyar tisztre váró kötelesség útjáról csak egy pillanatra is eltérítene.

Az avatás nagy és diszes közönség jelenlétében, a Ludovika Akadémia parkjában folyt le. Az ünnepély fényét megjelenésükkel emelték: Albrecht kir. herceg, bulcsi vitéz Jankó Kocsárd I. tábornok, a honvédség főparancsnoka, Álgya Papp

Sándor altábornagy, honvédelmi államtitkár, vitéz Kárpáthy Kamilló altábornagy és a katonai, valamint polgári élet számos előkelősége.

Siposs Árpád tábornok, az Akadémia parancsnoka bucsztatta az életbe lépő növendékeit, utavalóul a kötelességét tudó magyar szív szavait adva nekik.

Kormányzó ur Óföméltósága az ünnepélyen nejjével együtt jelent meg. A fiatal tiszték letették az esküt s nevükben a rangelső szatymazi Zsótér Bertalan főhadnagy tolmácsolta az új tiszték hódolatát Óföméltóságának.

Kormányzó ur Óföméltósága a következő szavakkal fogadta ezt a hódolatot:

— Büszkék lehettek, hogy ezt az utat választottátok, amely, mint tudjátok, önzetlenséggel, járadással, nélkülözéssel és önfeláldozással van kikövezve. De kárpótolja a tiszti kart minden egészséges, élni akaró államban az a megkülönböztetett megbecsülés, amelyben őt a társadalom — mint a megbízhatóság, önfeláldozás és a becsület zászlóvivőjét — részesíti. Ez mindig így volt és ezt Napoleon szentpétervári követe úgy jejezte ki, hogy:

L'homme le plus honnête, est le militaire honnête!

— Mi valamennyien, akikben a nemzet egészséges ösztöne él, ápoljuk ezeket az ideálokat, amelyeket csak azok nem éreznek át, akik különben is minden alkalommal megtagadják hazájuk érdekeit.

— Most tiszték vagytok, parancsnokok, Hazánk jegyvert-fogható férjilakosságának java fölött. Ne feledjétek el azonban soha, hogy a parancsnok csapatjának nemcsak vezére, vezetője, oktatója és bírója, hanem egyszersmind atyja is legyen; az atyai szív melege tompítsa mindig a katonai élet gyakran elkerülhetetlen ridegségét és szigorát. A fölülletesen gondolkodók azt tartják, hogy misem könnyebb, mint parancsolni. Én meg azt mondom nektek, hogy misem nehezebb, mint parancsolni. Már tudniillik, helyesen parancsolni. A jó példa a legjobb és leghatásosabb nevelőeszköz. Csak az olyan parancsnok szava átütő erejű, aki mindenkor megmutatja, hogy ő maga is föltétlenül és benső meggyőződésből engedelmeskedik.

— A valódi értéknek nem kell történnie, hogy érvényesüljön. A tömeg szürke tengeréből, előbb vagy utóbb, de biztosan fölveti őt az igazság árama. Ne csüggedjétek, ha valamely fiatalos hévvel megkezdett akciótok nem hozza az első lendületre a teljes sikert. A világtörténelem azt mutatja, hogy minden maradandó eredmény csak hosszantartó, következetes és járadásos munka gyümölcse lehet; gyorsan elért eredményt csak forradalmi ténykedés hozhat, amely azonban pusztító hatású és tisztavirág életű.

Az avatási ünnepélyt a ludovikás zászlóalj diszmenete zárta be.

Dicséretet. A Kormányzó ur Óföméltósága Kenderesről történt elutazása alkalmával elrendelni méltóztatott, hogy az örökösönkéntre és a kenderesi örsre beosztott legénységnek fáradszó és lelkiismeretes szolgálatáért magas megelégedése és köszönete tudtul adassék. — A m. kir. székesfehérvári II. csendőrkerület parancsnoka Hadácsy Rezső százados, a veszprémi csendőr iskola parancsnokának a legénység kiképzése, hazafias és erkölcsi nevelése terén nagy

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általános elismert! Világmárka! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — Bpest, II., Lánchíd-u. 5. Alapítva: 1770. évben. Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

szorgalommal és átlagon felül emelkedő munkaszeretetével elért szép eredményért *dicsérő elismerését* nyilvánította, *Molnár János III.* törzsörömetert és *Fekete Bertalan* örmestert segédoktatói minőségükben kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért, valamint előjáróiknak odaadó, lelkiismeretes támogatásukért, *Kovács Gyula, Sári Gusztáv* és *Mecseri Károly* örmesternek 1926., 1927. és 1928. években Kenderesen a Kormányzó ur Öföméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében nagy buzgalommal, hűséggel, példás magatartással és éberséggel teljesített szolgálataikért *nyilvánosan megdicsérte; Kovács M. József, Mikolai Lajos* tiszthelyetteseket, *Vajda Mihály, Kacsó Albert* és *Cser Sándor* örmestereket pedig kimagasló szolgálati tevékenységükért *dicsérő okirattal* látta el.

Volt tábori csendőrök találkozója. A világháboruban a tábori csendőrséghez testületen kívüli tiszték és legénységi állományuk is voltak beosztva, akik a tábori szolgálatra kirendelt tényleges csendőrtisztekkel és legénységgel vállvetve igyekeztek a tábori csendőrségre háruló nehéz és felelősségteljes szolgálatnak minél tökéletesebben eleget tenni. Kiváló szolgálataik, valamint bajtársias magatartásuk révén teljesen beilleszkedtek a csendőrség szellemébe s maguk is hozzájárultak a magyar tábori csendőr tekintélyének és hírnevének megalapozásához. Hogy a tábori csendőrség keretében teljesített szolgálatukra milyen szívesen gondolnak vissza s hogy a velünk való együttműködésük emlékezetét milyen sokra becsülik, annak bizonyosságául elhatározták, hogy minden év Szent István hetében Budapesten találkozó jönnek össze s a régi bajtársias érzést ezeken a találkozókon évenként felelevenítik. A találkozó megbeszélésére f. évi augusztus hó 19-én Budapesten, a *Magyar Tisztviselők Egyesületének* helyiségeiben bajtársi értekezlet gyűlt egybe, amelyre gróf Csáky Zsigmond ny. altábornagy, volt csendőr felügyelőt s volt parancsnokukat, valamint lapunk szerkesztőségét is meghívták. A gróf Csáky

Zsigmond ny. altábornagy elnöklete alatt megtartott értekezlet az évenként ismétlődő találkozók részleteit beszélt meg. Elhatározták az értekezlet tagjai, hogy azokkal a tényleges szolgálatot teljesítő csendőrtisztekkel és legénységgel, akikkel annak idején közös szolgálatot teljesítettek, a találkozók keretében újra felvesszük az érintkezést. A magunk részéről örömmel üdvözljük a törekvést, a bajtársias érzésnek e szép megnyilatkozását s rajta leszünk, hogy lapunk hasábjaival is támogatására legyünk az akció minél szélesebb körű s minél sikeresebb kiterjesztésének.

A volt kolozsvári és brassói csendőrkerületek értékeinek kiadása. A budapesti csendőrkerületi parancsnokság törzs gazdasági hivatala közli, hogy a volt kolozsvári és brassói csendőrkerülettől származott s letétében őrzött értékek közül azokat, melyeknek tulajdonosai a Csendőrségi Lapok folyó évi 10. számában közölt felhívás és a kiadott körözüvények alapján jelentkeztek, az illetékes gazdasági hivatalok útján nekik megküldötte. Azokat a letéti értékeket, melyeknek tulajdonosai nem Csönkamagyarország területén laknak vagy hollétük megállapítható nem volt a törzs gazdasági hivatal a budapesti m. kir. központi állampénzlárba szolgáltatotta be, ahol ezeket az értékeket az elévülés határidejéig letétilag kezelik.

A Kihágások Kézikönyve. *Dr. Elthes Gyulának* »A Kihágások Kézikönyve« című könyvét a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 35. III. 8.) már minden megrendelőnek elküldötte. Minthogy a könyvismertetés rovatban közölt cimbe lapunk f. évi 22. számában nyomdai liiba csuszott be, ha netán valaki a könyvet nem kapta volna meg, ismétlje meg megrendelését. A könyvet újlag ajánljuk olvasóink figyelmébe.

A Házinyultenyésztők Országos Szövetségének felhívása. A Házinyultenyésztők Országos Szövetsége a következő felhívás közétételét kérte: »A házinyultenyésztéshez most legalkalmasabb hozzájogni, mert most szép süldönyulakat lehet

SÁRGA JÁNOS

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

cs. és kir. udvari szállító

IV. KIGYÓ-U. 5. KLOTILD-PALOTA

Brillians, aranyékszerek. Ezüstárak. Verseny és dísz tárgyak. Evőeszközök. Elsőrendű, mindennemű svájci órák a legjutányosabbáron-

KEDVEZŐ RÉSZLETFIZETÉS MELLETT IS

Óra és ékszerjavítás-k. Saját műhely.

Hegedű
Harmonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Gitara

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók. Művésziesen javít, legjobb hurokat készít. Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára

Egyedüli magyar hangszergyár az országban

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény

A Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyektől olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni szíveskedjenek.

A Csendőrségi **HIRDETÉSEKET** Lapok részére

kizárólag **Balogh Sándor** hirdetőirodája

V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.** Telefon: Aut. 157-83.

Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

HORVÁTHENDRE

órás és ékszer kereskedő

SZÉKESFEHÉRVÁR

Kossuth-utca 8 szám.

CSENDŐRSÉGNEK ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEK.

Svájci gyártmányú csendőrségi strapa és díszórák. Arany és ezüst ékszerek, hangszerek, zongorák, látszerek és raklára.

kapni s uton, utszélen sok a fű, gaz és lomb, ami a nyulak számára takarmányul szolgál. A házinyultenyésztéssel bárki ugyyszólván ingyen kiváló fehér hust, drága prémet és értékes állati trágyát provokálhat. Egy-két anyanyul egy egész család évi husszükségletét fedezi, ami a mai husárak mellett nem megvetendő megtakarítás. A prémáru oly drága ma, hogy csak a vagyonosok vásárolhatják, nyultenyésztéssel azonban mindenki maga termelheti a maga és családja prémszükségletét. Ugy a husból, mint a prémből termelt fölöslegét pedig jó áron értékesítheti. A trágyájáért egyedül is érdemes a nyultenyésztéssel foglalkozni. A gépüzemű munkagépek és közlekedési eszközök elszaporodásával általában nagyot csökkent a trágyatermelés, pedig az nélkülözhetetlen a mezőgazdaságban és kertészetben. A Házinyultenyésztők Országos Szövetsége, Csillaghegy (Budapest mellett), minden házinyultenyésztési ügyben díjtalanul áll rendelkezésre. A tenyésztési óhajtókat tenyészanyaggal látja el, sőt biztosíték nyújtása esetén visszaszolgáltatási kötelezettséggel is ad tenyészanyagot. Ha még megemlítjük azt is, hogy a házinyul a legigénytelenebb állat, amely minden udvaron elhelyezhető faládjában vigan él és szaporít, igazán maga ellen vét, aki nem foglalkozik tenyésztésével.

Öngyilkosság. Varga Imre osztópáni örsbeli csendőr augusztus 24-én karabélyával öngyilkosságot követett el.

Helyreigazítás. Havranek János őrnagy »Internátusunk« c. cikkében, amelyet lapunk f. évi 23. és 24. számában folytatólagosan közöltünk, nyomdahiya folytán kimaradt a 624. oldalon közölt 3. §. és a 625. oldalon közölt 6. §. címe. A 3. §. címe: »Az egyesület célja«, a 6. §-é: »Az egyesület kiadásai«. Ugyancsak hibás nyomdamunka miatt a 624. oldalon közölt 4. §. 2. pontjában tárgyalt 3000 P. téves, az összeg helyesen: 300 P. A 651. oldalon közölt 11. §. a) pontjának kiegészítéséül közöljük, hogy az ott említett titkár teendőit a tervezet szerint tiszt végezné. A 652. oldalon közölt 16. §. 8. bekezdésének 2. sorában előforduló »érdekessége« helyesen: »éremessége«.

Elöléptek: A m. kir. budapesti I. csendőrkerületnél törzsör mesterré: Bodor Ferenc, Ujvári István, Szabó József I., Majnik István, Makai István és Tuják Trepák János örmesterek. Örmesterré: Hegedüs István I., Klinger Lajos, Oláh József és Hundzsa János csendőrök. — A m. kir. székesfehérvári II. csendőrkerületnél örmesterré: Horváth Ferenc, Kolonics András, Kuris István, Fissi József, Takács János III., Horváth István IV., Valler István és Vida István I. csendőrök. — A m. kir. miskolci VII. csendőrkerület állományában örmesterré: Lizák János, Sáfrán Benjámín, Lebó Géza, Mező Péter, Hunyadi Lajos és Bodnár Miklós csendőrök.

Házasságot kötöttek: A m. kir. debreceni VI. csendőrkerületben Werner Károly főhadnagy Aytay Erzsébet Terézia urhölgygel Debrecenben; Daróczi Benjámín törzsörmester Nagy Erzsébettel Kabán. — A m. kir. szombathelyi III. csendőrkerületben: Major József örmester Hegedüs Annával Vép községben (Vas m.). — A m. kir. székesfehérvári II. csendőrkerületben: Hunyady János tiszthelyettes Hegedüs Mária özvegygel Sárbogárdon; Martinkovics Mihály tiszthelyettes Iványi Margittal Esztergomban.

Kérelmek: Böröczki Gyula törzsör mestert (tiszthelyettest?) aki 1912. évben Aszódon szolgálatot teljesített, kéri Tóthpéli József tiszthelyettes (a m. kir. csendőrség felügyelője ügyészénél beosztva), hogy címét vele közölje.

Akik Szász Pál tiszthelyettes jelenlegi beosztási helyét ismerik, — nevezett 1927 decemberében a bánhidai örsön teljesített szolgálatot — tudassák azt özv. Bogyor Sándorné nyugállományu csendőrtiszthelyettes nevével (Magyarcsanád).

Kiss József II. tiszthelyettes, kinek legutóbb tanulságos nyomozások alatt »Sorozatós lopások kiderítése« címen egy cikke jelent meg, tudassa címét a szerkesztőségünkkel.

Azon csendőrbajtársakat, kik 1919. évi április 19-től május 2-áig vele együtt a Margit-köruti fogházban elzárva voltak s akik a szomorú püspökladányi esetet elszenvedték, kéri Szikszay Pál m. kir. III. o. rendőrfelügyelőhelyettes (Zalaegerszeg), hogy címüket vele közölni sziveskedjenek.

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	— — — — —	16·80 P
Ugyanaz „Herkules Loden“ minőségben	— — — — —	19·50 „
Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju	— — — — —	18·50 „
Ugyanaz extra finomban	— — — — —	25·60 „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgótokkal együtt	— — — — —	8·80 „

a 39 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 321—78.

FIGYELEM! A legmesszebbmenő fizetési feltételek!
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Több mint 32 év óta a világot uraló ered. angol
The Champion kerékpárokat

Gyári áron 20—24 pengős havi részletre.
Eredeti **Motobécane** francia motorkerékpárokat 840 pengőért előnyös részletre.

kerékpáralkatrészeket^{láncot, pedáll, nagybani, eredeti gyári árban}
^{nyergeket}

külső gummikat 6.50. belseket 2.10 pengőfől. — Kerékpárok 132 P.-től feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár és motorkerékpárcikereskedők

Magyarország legnagyobb, legrégebb és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Alapítva 1869-ben —o— Nagy árjegyzék 1000 képpel ingyen

Írógépek Remington, Royal, Underwood, Adler, Ideal, Monarch és egyéb írógépek havi 20-40 pengős

részletre is. „Energia“ Alkotmány-u. 31. Mezőgazdák mellett.

TELEFON: 141—05.

TELEFON: 141—05.

PFAFF

a legjobb varrógép

Herbster Károly

BUDAPEST, VII., Károly körút 9. sz.

Legrégibb varrógép és kerékpár szaküzlet.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóink szíves figyelmébe!

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és írógéppel vagy legalább is olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk felvilágosítást, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. Ha jelige nincs megjelölve, a szerző nevének kezdőbetűit és lakhelyét tüntetjük fel. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert a gyakran használatos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. — Büntetőjogi vonatkozású vagy közérdekű csendőrségi kérdésekre a Csendőr Lekszikon rovatban válaszolunk. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám“.

Ibolya. Ha nem akarja igénybe venni, fel kell szolgálati uton terjeszteni a kerületi parancsnoksághoz az igényjogosultsági igazolványát.

Miskolc. Leszerelés nélkül nem juthat át a méneskarhoz. Csak mint rendfokozat nélkülít veszik fel. A kötelező idő 6 év, ebbe azonban a csendőrségi szolgálatból 3 évet beszámítanak. Haladása a mindenkor elöléptetési viszonyoktól függ.

Osztópán. Az örsökre is kiadott 156.600/VI. b. 1925. sz. B. M. rendelet 1. §. C. fejezet 3. pontja szerint előfogatra igényjogosultsága nincs, mert a távolság 15 km.-nél kisebb. Ugyanezen rendelet 2. §-a értelmében napidíjat kell kapnia, de ennek felszámításánál a 4. §. 2. pont II. alpontjában foglaltakat figyelembe kell venni.

Messzelátó. 1. Legutóbbi számunkban az első kérdésére válaszunk a következő. Építkezésre kölcsönt a népjóléti miniszter irtól nyugdíjasok is kaphatnak, ha a feltételeknek megfelelnek. Erre vonatkozólag olvassa el lapunk f. évi

13. számában megjelent 72. sz. lekszikon válaszunkat. A kölcsön után 7% évi kamatot kell fizetni.

B. Zs., Mátészalka. Biztosan megkezdődik Budapesten október 1-én.

Bezedeki örs. 1. Katonai kórházi kezelést kell igénybe vennie. Ha a kezelés nem katonai kórházban történik, okmányokkal indokolt kérvényt kell szolgálati uton felterjeszteni a belügyminiszter urhoz (VI. b. oszt.) a felmerült költségek egy részének visszatérítése iránt. 2. Adjon be panaszt a főszolgabíróhoz s abban mutassa ki, hogy a cégtábla jelenlegi elhelyezése lakása nyugalmát zavarja s kérje elrendelését annak, hogy a cégtábla másutt helyeztessék el.

T. B., Vésztő. Miután a csendőrségi nyugdíját megszüntették, a nyugdíj megszüntetésétől kezdődőleg teljesített községi szolgálatának idejét a nyugdíjidejébe be fogják számítani. Ha majd a községi szolgálatból is nyugdíjba megy, nyugdíjidejébe be fogják számítani a csendőrségnél és a községnél teljesített szolgálata után a nyugdíjba beszámítható időket. A nyugdíjazásnál alapul s volt csendőrségi és községi illetékei közül a magasabbikat kell figyelembe venni, úgy hogy a százalék kiszámításának alapjául a csendőrségnél és a községnél teljesített szolgálata után beszámítható együttes időt kell tekinteni. Természetesen kérnie kell a községi előjáróság utján az erre illetékes felettes hatóságától, hogy a csendőrségnél teljesített szolgálati ideje is beszámíttassék a nyugdíjidejébe.

T. I. őrmester, Szolnok. Abban a formában, amint levelemben nekünk megírta, kizárt dolog, hogy engedélyt kapjon. Eltekintve attól, hogy csendőr egyének más foglalkozást semminemű formában nem vállalhatnak, már csak azért sem lehetne szó az engedélyezésről, mert hiszen egy ilyen szerződéses kötelezettség idejének bizonyos részét rendszeresen lekötne, azt pedig tudhatja, hogy a csendőrnek olyan magánideje, amit a szolgálat bármikor tőle el ne vonhatna, soha sem lehet. Mellesleg megjegyezzük, hogy a díjazás meglehetősen fantasztikusnak látszik, mondhatjuk: szinte hihetetlen. Hogy ellenben olyankor, amikor a szabadideje arra valóban megvan, bejárhatson és az egyébként igen megtisztelő felhívásnak minden díjazás nélkül eleget tehessen, erre vonatkozó kérelmét kihallgatáson előadhatja. A kérelem indoklásánál hivatkozhatik a maga továbbképzésére is.

Hont m., Szob. Ha a csendőrségi nyugdíjának a megszüntetését nem kérte, amikor állást vállalt a községnél, akkor nem számíthat arra, hogy a csendőrségi szolgálati idejét a községnél be fogják számítani a nyugdíjába. A csendőrségi

JANINA CLUB hüvely 100 drb. 30 fill.
 JANINA CLUB hüvely 200 drb.
 1 dobozban 50 fill.
 JANINA EXTRA hüvely, különlegesség, 1 dobozban 200 drb. 100 fill.
 JANINA parafás végű hüvely 100 drb. 40 fill.
 JANINA 1-es hüvely, vékony 100 drb. 30 fill.
 LE MARCHAND aranyvégű hüvely 100 drb. 40 fill.
 JANINA PÁPIR 60 drb. 8 fill.

Világ-
író

kerékpárok, varrógépek

a legjutányosabban, csekély havi részletfizetésre is

BACHRACH ALADÁR Iűüzletében, BUDAPEST,
VII, Dohány-utca 68. sz.

OPERA

RUHÁZATI VÁLLALAT

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 20. SZ.
AZ OPERA MELLETT.

Férfi és női ruházati cikkek, vásznak, selvmek, fehérneműek, szőnyegek a csendőrség tagjainak készpénzárban,
8 havi részletfizetésre

Ugyanilyen feltételek mellett árusítunk: vas- és rézágákat, gyermekkocsit, sodronybetétet, matracot stb.

KIVÁNATRA ÁRJEGYZÉKET KÜLDÜNK!

nyugdíja beszüntetését még most is kérheti s akkor attól az időponttól kezdve, ahogy a nyugdíját nem veszi fel, a községnél töltendő szolgálati idejét is be fogják számítani a nyugdíjába, illetve viszont a községnél teljesítendő szolgálati idejét a csendőrségi nyugdíjába, amint ezt a kérdést mai számunkban »T. B., Vésztő« jelige alatt tárgyaltuk.

Vezényeltek. A vezényeltek csak azok után az étkezések után kötelesek napibetétet, illetve a napibetétnek 20%-kal felemelt összegét fizetni, amelyeket az örs közigazgatásában valóban igénybe vettek. Ha a vezényeltek szolgálatba táskaelelmiszert nem ohajtanak a közigazgatástól igénybe venni, mert úgy látják, hogy maguk jobban és előnyösebben tudják magukat szolgálat közben élelmezni, véleményünk szerint nem lehet okot arra kényszeríteni, illetve kötelezni, hogy a táskaelelmiszert a közigazgatástól akarjuk ellenére is igénybe vegyék. Teljesen hibás az a felfogás, hogy a vezényelteket ugyanazokra az egyébként helyes gazdálkodási kötelezettségekre, lemondásokra és áldozatokra lehet kötelezni, mint amelyek a közigazgatás részes tagjaira érthetőleg kötelezők, mert hiszen a részes tagok maguknak takarékoskodnak s ha áldozatokat hoznak, azokat a maguk érdekében hozzák. A vezényeltek a közigazgatástól étkezésben részesülnek, ezért megfizetik a napibetét 20%-kal felemelt összegét, ezzel azonban a közigazgatással szemben mindennemű kötelezettségüknek eleget is tettek. Másikülönben nem volna értelme a 20%-os ráfizetésnek. Ha a szóban forgó közigazgatás részes tagjai — amint ön írja — a vezényeltekre kényszerített táskaelelemmel és általában a vezényeltek étkezésével akarják a közigazgatást fellendíteni, nagyon hibás és mindenestre a vezényeltekkel szemben cseppet sem bajtársias, nem méltányos uton haladnak, mert a közigazgatások fellendítésének más a helyes és egészséges, eredményre vezető útja. Örskihallgatáson kérhetik, hogy ügyük döntésre az előljáró szárny, illetve osztályparancsnoksághoz felterjesztessék.

Rbs. 1881. 1. Az 1924. évi 5600/M. E. kormányrendelet IV. fejezet 2. pont 2. bekezdése értelmében a nyugállományba helyezett csendőrségi egyének lakáspénzét aszerint a lakás-

pénzosztály szerint kell megállapítani, amely lakáspénzosztályba az a helység tartozik, amelyet a nyugdíjas a nyugállományba helyezéstől számított egy éven belül végleges lakóhelyül választott és ahol tényleg le is telepedett. Ha tehát nyugállományba helyezésétől számítva egy éven belül Pápán telepszik le véglegesen, jelentse ezt be a nyilvántartó gazdasági hivatalának és kérje az ennek megfelelő lakáspénzosztálynak megfelelő lakbér folyósítását. 2. Alapszabályaink értelmében lapunkra legalább egy fél évre lehet előfizetni, télvéli előfizetési díj a csendőrség tényleges és nyugállományu tagjainak 3 P. A lapot címére megindítottuk, legutóbbi számunkhoz csekklapot mellékelünk.

Szebb jövő. Ha még ön sem tudja, aki ott van, hogy tudhatók mi?

Zöld erdő. 1. Ismerni kellene a tettes körülményeit, hogy a kérdést el lehessen dönteni. Ahogy leírta, lopásnak látszik.

Tisza. 1. A koronaörségi legénység létszáma 24 fő, ebből 3 lehet nő. Egyébként a nőülés feltételei általában ugyanazok, mint nálunk. 2. Országgyűlési képviselőnek meg lehet választani azt, akinek választójoga van és 30 éves elmúlt.

Hervad a határ. Válasz részben a mai számunkban közölt »Tisza« jeligés üzenetünkben. A csendőrségi szolgálati idő beszámít. A nők családi pótlékot kapnak, ugyanugy, mint a csendőrségnél. Ha átveszik, a csendőrségnél elért rendfokozata megmarad.

Vitatkozók, Dad. A kérdés egészen érdekes, de a gyakorlatban nem lehet probléma. Azt ugyanis tudni kell, hogy a nőülés szempontjából a korlátozás alól csak az I. csoportbeli tiszthelyettesek vannak kivéve, a többi tiszthelyettesek nem. Egyébként az, hogy 28. éves kor előtt a nőülési kérvényt nem lehet beadni, elvileg is és gyakorlatilag is vonatkozik minden legénységi állományu csendőr egyénre.

Katonásdi. Olvassa el lapunk 1925. évi 12. számában a 218. oldalon erre vonatkozólag közöltek. Az idén már nincs felvétel. Levelében talált 16 f. bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Pompás hangszerek!

Közvetlenül Európa legnagyobb ezétküldésétől.

Tájékoztató árak:

Hegedük	már P	7.90-161
Harmonikák	már P	7.80-161
Citerák	már P	11.80-161
Klarinétok	már P	14.85-161
Mandolinok	már P	15.20-161
Gramofónok	már P	29.50-161

60 oldalas új dísz-tőárjegyzékünk ingyen

MEINEL és HEROLD

Hangszer,

Beszélőgép- és harmonikagyár Budapest, IX/57 Üllői-ut 19. sz.

Elsőrendű német gyártmányu

KERÉKPÁROK és VARRÓGÉPEK

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók

Kerékpár-, Varrógép- és Gramofonkereskedés

RÓNA ERNŐ

VI., Podmaniczky utca 71. szám.

SZENTRÓKUS LÁBSÓSFÜRDŐ HATÁSA

Ha a lábai fáznak, oldjon fel ma este csekély mennyiségű Szent Rókus-labsót egy lavór jó meleg vízben és áztassa lábait vagy 10 percig. Ezen idő múlva a kínzó égető érzések, feltörések, a láb zsibbadtsága egy csapásra megszűnnek. Elmulasztja a fájdalmakat, melyeket a cipő szorítása okoz. Hosszabb áztatás megpuhítja a tyukszemeket és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok kés vagy borotva nélkül eltávolíthatók. — A Szent Rókus-lábsósfürdő csodálatosan megedzi az érzékeny lábakat és tökéletesen rendbe hozza úgy, hogy gyalogolhat, amennyit akar, vagy állhat egy helyben a fáradság vagy fájdalom legcsekélyebb érzése nélkül. Egy nagy csomag Szent Rókus-lábsó ára 1 pengő 28 fillér. Kapható minden gyógyszerárban. Ha valahol nem kapná, forduljon a budapesti Szent Rókus gyógyszerárhoz, VII. ker., Rákóczi-ut 70.

M. M., Szabolcs. Nem lehet, mert a nősülési kérvények sorszámozása nem az arák után igazodik. Ha az első völegény meghalt, annak a nősülési sorszámát a második völegény nem kaphatja meg. Ha gondolkzik, maga is rájön, hogy lehetetlen, amit kérdezt. A levelében foglaltak alapján, ha azokat a gyakorlatban megvalósítanák, az arák és feleségek érdemei alapján a völegényeket és férjeket akár elő is lehetne léptetni. Akkor pedig furcsa világ kerekedne, ugyebár.

Révleányvári örs. A képet egyelőre eltettük. A beküldéssel megkérték, mert az e tárgyú képeket már régen közöltük, de lehet, hogy még egy csoportot közé teszünk később. Akkor majd az illető megkapja a tiszteletpéldányt, addig mondjanak neki nevünkben köszönetet a figyelemért.

Sajómenti. Ha előre tudta a gazdálkodásvezető, hogy a leveléhez csatolt kimutatás szerint igénybe nem vett étkezéseknél ön nem lesz jelen s így az ön hibáján kívül főztek — ha főztek — az ön számára is, egyszóval az étkezést kellő időben lemondotta, akkor csak a kimutatása szerint igénybe vett étkezések után köteles a napibetétet, illetve annak 20%-kal felemelten számított összegét befizetni. Egyebekben olvassa el lapunk mai számában »Veszélyeltek« jellegűre küldött üzenetünket, ott leszögeztünk bizonyos elveket, amelyek erre az esetre is érvényesek.

Rossz gazdálkodás 1918. Nem is volt az a gazdálkodás olyan rossz, ha ennyi megtakarított pénze volt. A pénz azonban elveszett, mert csak a névértéket fizetik ki, ami papirkoránáról pengőre átszámítva néhány fillért tesz ki. Ez ugyan keserves dolog, de ne feledjük el, hogy a forradalmak alatt emberek élete és sorsa is tönkrement, talán azoké is, akik azt a takarékkönyvecskét olyan szépen felhizlalták. Vannak tehát nehezebb sorsok is, amint értékesített takarékkönyvecskéket fájó szívvel lapozgatni. A másolatot postán címére visszaküldöttük.

Íróasztal. Szolgálati uton adja be kérvényét a belügyminiszter urhoz (VI. b. osztály). A kérvényben írja le

részletesen az ügyét s ha van, okmánnal is igazolja azokat a körülményeket, amelyek ebbe a különleges helyzetbe sodorták annak idején. Hogy a szolgálati pótdíjat miként folyósítják, az e tekintetben egyáltalában nem irányadó.

Hazám, viruisz már. Még csak próbacsendőr, rengeleg tanulni valója van, annyi ideje igazán nem lehet, hogy jó verset írjon. Amihez különben időn kívül egyéb is kell, ami keveseknek adatott meg. Mi sem írunk verset soha, ön is mondjon le róla. Azért jó magyarok maradunk.

Kardbojt. 1. Az 1928. évi 14. sz. Csendőrségi Közlönyben megjelent 45.910/eln. VI. c. 1928. sz. B. M. rendelet az 1926. évi 3. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 121.400/eln. VI. c. sz. B. M. körrendelet 1. sz. mellékletét és az 1921. évi 19.043/eln. 5. 1928. sz. H. M. rendeletet (utóbbi csak a tiszti parancsnokságoknál van meg) helyesbíti, amennyiben az ezüst kardbojt viselését a törzsörmestereknek és örmestereknek is megengedi. Természetes, hogy a kardszji paszománya a kardbojtnak megfelelően szintén ezüst. 2. A kihágást elkövetik, fel kell őket jelenteni. 2. Válasz a lekszikon rovatban.

Hervadt rózsza. Válasz a lekszikon rovatban.

Siófok. Válasz a lekszikon rovatban.

H. L., Olaszliszka. A közölt eset az 1894. évi XII. t. c. 95. §. 1) pontjába ütköző, hivatalból üldözendő és e szakasz alapján 600 pengőig (II. Bn. 5. §.) terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A mulasztás azért nem a Kbt. 113. §-ának utolsó bekezdésébe ütköző kihágás, mert e szakasz az árkok és más mélységek feletti átjárás céljából szükséges készülék felállítására és fenntartására vonatkozó rendelkezések mulasztását nyilvánítja kihágásnak, már pedig a kutak felett nem szoktak átjárni.

K. J., Somogyárd. Válasz a lekszikon rovatban.

Sajómenti. 1. A halászatra jogosult a nap minden órájában halászhat, kivéve a tilalmi időt. 2. A korcsmák záróórása a 9600/1922. sz. B. M. rendelet 1. §-a szerint általában éjjelután 2 óra, de vidéken a vármegyék szabályrendeletekkel ezt az időt korlátozták.

12 havi részletre kaphat háló-, ebédlő-,
12 bútort úriszoba- és konyha-
a legolcsóbbtól a leg-
drágább kivitelig. —o—
BLEIER Rákóczi-út 30. Félemelet.

A MÁV. és a csendőrség hivatalos szállítója

világhírű **THE WHITWORTH** kerékpárok

csendőröknek **16 pengős havi részletre.** Kerékpár alkatrészek lánc, pedál stb. gyári árban, külsők P. 6'80-tól, belsők P. 2'10-től. Új kerékpárok 135 pengőtől kezdve
LÁNG IMRE műszerész-mester, kerékpár és gyermekkocsi gyári raktára, **Budapest, Teréz-krt. 3** (sarok üzlet). Árjgyék 650 képpel ingyen.

Ne ügynök útján vegyen.

„Palace“ butorcsarnok BUDAPEST, VII,
DOHÁNY-U. 62.

Butor nagy választékban és csakis jó minőségben!

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezm. árak és fizetési feltételek. Telefon J. 392-74

„CORVIN“ BUTORCSARNOK
Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

A közalkalmazottak bevásárlási forrása.

BUTORCSARNOK

ERNST GYULA, **Budapest, VII., Dohány-utca 33.**
(Klauzál-utca sarok) és **Dohány-utca 50.**

Mindenféle bútrok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

Előleg nélkül, hattól-tíz havi részletre

szalonok, malracok, Bergere- és szalngarnitúrák, ebédlő-
székek, áfvetők, szőnyegek, paplanok, sodronyok, vaságyak

RÉVAL, VII. kerület, Wesselényi utca 10 szám.

Butorhitel a csendőrség tagjainak **Sándor Ignác**
butoráruháza. Budapest, VI., Dessewffy-
u. 18-20 (Nagymező-u. és Vilmos császár-
út között). Szállít
készpénzárban kedvező fizetési feltéte-
lekkel **elsőrendű butorokat.**

BUTOR részletre **Ó Budapest 3.**
olcsón VI., **utca**
Postások és rendőrség szállítója.

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58-60

Ófensége Dr. József Ferenc kir. herceg ka-
marai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjgyék díjmentes.

Legény a gáton.

Regény

Irtá: BARÉNYI FERENC

(25).

— Nem igen. Mert míg a golyóbis a bundán, meg a vastag bőrön keresztül ütődik, addigra nagyon elgyengül. Nem szakít már semmit. Hiszen olyan az ina a bestiának, mint a vasdrót.

— Tehát maga azt tartja Krizsán, hogy nem puskával kell a medvét vadászni?

— Ugy van kérem.

— Dehát akkor maguk mivel mennek a medvére? A fejszével?

— Azzal is. De csak a legvégső esetben használom, mert a fejszével ketté szakítom a koponyáját és akkor kevesebbet kapok a bőrért.

Gál Imre csodálkozva hallgatta Krizsánt és kíváncsian kérdezte.

— Van még valami fegyvere?

— Ez itt ni, ez az igazi.

Krizsán kivonta a tüszőjéből a nagy kést és mutatta, milyen éle van. A csendörök jól megnézték élesre kifent pengéjét, megpengették az élet és elismerően mondták.

— Olyan mint a borotva.

— Az ám, olyan, de kell is, — felelte Krizsán büszke öntudattal s visszacsusztatta a kést a széles tüszőbe.

— Az igaz, hogy jó nagy kés, meg éles is, dehát elég ez a medvének? — tamáskodott Gál Imre.

— Elégnek kell lenni, mert különben befellegzett, — mondotta Krizsán s mert jól esett a csendörök érdeklődése, tovább folytatta.

— Hát tetszik tudni, örsvezető ur, úgy kell azt csinálni, hogy a nagy késsel a szívébe szurok és egyet kanyarítok, úgy hogy szinte kivágom a szívét.

— De hogyha nem sikerül?

Husz éve csinálom.

— Veszedelmes.

— Megszoktuk. Minden ösünk medvevadász volt. Évszázados nemzedékeken keresztül jól beletanultunk a medvevadászatba. Már az ükeink is értették a módját. Hát még az én édesapám... — Beszélte Krizsán büszkén, kegyeletes megemlékezéssel. — Nagy ember volt, egy fejjel nagyobb nálamnál és olyan erős volt, hogy az elejtett medvét a hátára vette s úgy hozta hazáig, mint más ember a rőzsés batyut. Az én édesapám két késsel csinálta. Mindegyik kezébe vett egy kést és úgy várta meg, amíg a fenevad két lábra ágaskodott, akkor aztán édesapám szembe állt a medvével, egészen az orra elé. Amikor aztán a medve a halálos ölelésre tárta karjait, akkor édesapám a két kést egyszerre döfte bele a hónaljába...

— Nagyon kockázatos, — jegyezte meg Gál Imre. — Nem járt szerencsétlenül az édes apja?

— Nem bizony, egyszer sem. Pedig minden esztendőben tíz-tizenöt medvét leterített. Makkegészséges volt édesapám, kilencven éves korában halt meg, amikor már egészen elgyengült. Csöndesen elaludt örökre, — mondta Krizsán és szavait a fiui szeretet melege járta át. Kegyeletesen megemelte kalapját. Egy ideig szótlanul baktattak, míg Gál Imre érdeklődve kérdezte.

— És aztán mondja csak, Krizsán, egy késsel jobb, mint kettővel?

— Biztosabb. Tetszik tudni én is úgy csinálnám, mint az édesapám. Hanem hát az volt a baj, hogy korán kezdtem. Még sultyó legényke voltam, még olyan se, mint most Iván, amikor először nekimentem a medvének. Elhibáztam és csunyán megpofozott. Itt a nyoma.

Krizsán a balkezével felborzolta a szakállát és úgy mutatta a csunyán behegedt sebet. Gál Imre iszonyodva nézte a medve karmainak szörnyű nyomát és megértően mondta.

— Borzasztó seb lehetett, hiszen majd a fél arcát szakította le. Csodálom, hogy széjjel nem tépte.

— Csepp hija volt csak. Szerencsére az édesapám a közelemben volt és kiáltásomra ott termett. Akkor a medve engem otthagytott és az apámra rontott. Az édesapám aztán a maga módján végzett a fenevaddal.

— Nem lepett volna meg, ha ez a kalandja egyszer-smindenkorra elvette volna a kedvét a medvevadászattól.

— Ó, dehogy, — felelte Krizsán nevetve. — Csak óvatosabbá tett. Akkor jöttem rá az én módszeremre. Ez egészen biztos. Már husz esztendeje csinálom és még egyszer sem vétettem el.

Beszélgetés közben észre sem vették, hogy mennyit haladtak már felfelé. A szeszélyesen kanyargó hegyiösvény kiugró sziklájánál megálltak, hogy kissé kifújják magukat. Arcukról a verejtéket törülgetve lenéztek a völgybe. Krizsán kinyújtott karjával lefelé mutatott.

— Nézze csak örsvezető ur, látja odalenn azt a kucsma-gombaformájú...

— Igen látom — felelte Gál Imre és a tenyerét a szeme fölé tartva ellenzőnek, lenézett a völgybe. — Olyan mintha valami nagy vászonernyő volna.

— Eltalálta örsvezető ur, az is. Hát tudja mi az?

— Nem tudom, még nem jártam arra.

Krizsán jóízű kacagott és aztán nevetve mesélte.

— Hát, kérem, huncut kópék ezek a kazárok. Dobra ütötték, hogy kőolaj van ott a földben és a kutatási jogot eladták valami francia társaságnak. Francia mérnökök kutatnak és méricskélnek most ott. A minap beszéltem az egyikkel, egészen jól tud oroszul. Hát kérem szentül meg van győződve róla, hogy ott a naftaforrás.

— Hiszen azt már a felső talajrétegeken meg lehet látni, — jegyezte meg Gál Imre és Krizsán nevetve válaszolt.

— Hát, kérem, van ott egy horpadás, olyan márgás törmelék van benne. A benne lévő kövek igaz, hogy zsiros kinézésűek. De hát, kérem, ezektől a kazároktól még az is kitelik, hogy egy hordó kőolajat öntöttek a lyukba, csakhogy drága pénzen eladhassák a kutatási jogot.

— Hát kitelik tőlük, hogy becsapták a franciákat, — mondta Gál Imre és valamennyien jót nevettek. Amint kipihenték magukat folytatták utjukat és lassan mentek a már mind meredekebben emelkedő hegyen felfelé. Lassacskán el is hallgattak és szótlanul mentek felfelé. Ösztönösen megéreztek, hogy a végzetes emlékü medvekaland színhelyének közelébe értek.

Gál Imre hirtelen megállt és a vérfoltos gyepre mutatott. Mind odanéztek. A véres fűszálak egy emberhossznyira le veltak nyomva. Bus Ambrus feküdhett ottan. Gál Imre levette a válláról a puskát és Vigh Menyhért gyorsan követte járőrvezetője példáját. Krizsán szótlanul mosolyogva tiltakozott és a tüszőjében levő késre mutatott, hogy inkább ezzel, mint a puskával. Némán, nesztelen léptekkel lassan mentek előre és feszülten figyelve kémleltek körül.

Dermedten álltak meg egyszerre mind a négyen. Alacsony rőzsenant volt előttük. A galyak közül vér szivárgott ki és alul szegény Czirók Ábel csizmás lába nyult ki a rözse alól. Megilletődve kulcsolták imára a kezüket. Pár pillanatig szótlanul, csendesén imádkoztak szerencsétlenül járt társuk lelkiüdvéért.

Krizsán finoman beidegzett füle egyszerre valami neszt fogott fel. Feszülten fűlelt. Aztán megérintette Gál Imre vállát és ujját a szájára téve intett, hogy figyeljenek. Lélekzetüket is visszafojtva figyeltek mind a négyen a

fülükbe férköző macskadorombolásszerű hangokra. Később a lány dorombolásba vastag dörögés vegyült. Krizsán levette a válláról a fejszét és a tüszőjébe akasztotta. Jobb kezével erősen megmarkolta a kést. Nesztelen léptekkel óvatosan ment előre. Iván, mint a kigyó csuszott a bátyja után. Gál Imre és Vigh Menyhért lövésre kész puskával mentek utánuk. Alig tettek pár lépést meglátták a medvesaládot. Az anyamedve egy sziklatönkőn ült és nyaldosta a mancsát. Lábánál a két mackó hevert.

Akármilyen nesztelenül is jöttek, a medve mégis megérezte közeledésüket. A levegőbe szimatolva figyelt. Amikor megpillantotta őket, vad üvöltéssel fogadta őket és mellső lábaival dühösen csapkodta széles mellét. Aztán gyorsan lefordult a sziklatönkről és bömbölve törtetett feléjük. Ekkor Krizsán hátraintett a többieknek, hogy maradjanak vissza. Pár lépést még előrement és aztán nyugodtan megállt. A medve ekkor felágaskodott a két hátsó lábára és a mellső lábaival dühösen hadonászva borzasztó bögéssel rontott Krizsán felé. Mint a villám cikázott a levegőben a fényes kés villanása. Krizsán hajlékony izmos testével mint a támadó párduc egyszerre hosszasan kinyulva minden erejével döfte a kést a fenevad szívének. A medve hanyatesett, Krizsán a medvére és úgy hemperegtek egymáson a fűben.

Vérfagyasztó pillanat volt. Iván le nem vette a szemét a bátyjáról. Gál Imre és Vigh Menyhért feszült idegzettel figyeltek minden mozdulatra. Mindhármuknak a torkát fojtogatta az izgalom és tulfütött agyukra mázsás sulylyal ült a kínos kérdés. Vajjon melyik áll fel?

Gál Imrében egyszerre ellenállhatatlan erővel tört fel a vágy, hogy segítsen a veszedelmében levő Krizsánnak. Lövésre emelte a puskát, de Iván intett, hogy ne löjjön. Nem is löhetett volna, mert nem tudta volna a Krizsánnal összeakaszkodott medvét megcélozni. Lövése esetleg éppen Krizsánt találta volna. A helyzet arra kényszerítette Gál Imrét, hogy tehetetlenül végignézze a halálos birkózást, pedig az igazi férfinak nem lehet kínosabb érzése, mint amikor válságos pillanatban embertársa halálos veszedelmét tétlenül nézni kénytelen.

Feledhetetlenül borzalmas pillanatok voltak. Lehet, hogy csak egy kurta pillanat volt, mégis hosszú és szörnyű örökkévalóságnak tetszett, amíg Krizsán izmos teste rugalmasan emelkedett fel a vérben fetregő duvadról. Diadalmasan nézett körül és büszkén mondta Gál Imrének:

— Megvan a bestia.

Az aggódó szorongatástól megfeszült agyak zsibbadtsága felengedett és lelkes öröm töltötte el a szíveiket.

— Nem sérült meg?

Kérdezte Gál Imre, amikor Krizsán kezét férfiasan megszorította.

— Nem, hála Istennek.

— Pedig nagyon féltettem magát Krizsán. Már löni is akartam, de nem tudtam a medvét jól célba venni.

— Nem is kellett kérem. Rögtön megkaptam a halálos döfést, de olyan erős lendülettel ugrottam neki, azért estünk el mind a ketten. Tessék megnézni, milyen hatalmas, erős dög volt. Kétszer forgattam meg a kést a szívében, amíg kiadta párját. Most kibelezem mindjárt. Meg is mutatom az őrsvezető urnak, hogy benne vannak a csendörgolyóbisok.

Valamennyien érdeklődve lehajoltak az élettelenül heverő medvéhez. Krizsán ügyes, gyakorlott kézzel bontogatta a medve bőrét.

Itt az egyik, tetszik látni?

— Látom.

— Emitt kettő, amott még egy.

— Még itt is van egy, — kiáltott fel Iván és a medve vállára mutatott.

— Valóban itt is van. Nem is egy, hanem kettő.

— Hát akkor hetet lött belé szegény Czirók.

— Ugye mondtam kérem. Iván eredj, vágj egy erős fát.

Iván felugrott és eltűnt a sűrűben. Pár pillanat múlva fejszecsapás jelezte, hogy alkalmas fára talált. Nemsokára hozta is a karcsu, de erős törzset és jöttében a fejszével ügyesen legalyazta.

— Mire kell ez a fa? — kérdezte Gál Imre Krizsántól, aki a medve lábait kötözte össze.

— Erre akasztjuk rá ökemét és úgy visszük haza Ivánnal.

— Lenyuzzák?

— Le. A bőrét eladjuk, Bár ez a nyári kabátja, nem ér annyit, mint a téli bundája, azért mégis kapunk érte szép pénzt, mert szokatlanul nagy.

— De a húsát nem használhatják?

— Nem egészen. A sonkáját, meg a mancsát azt meg lehet enni. A többi a sertéseknek adjuk.

Krizsán keresztülhuzta a fadorongot a medve összekötött lábain és aztán Ivánnal széles vállakra emelték. A két mackó elkezdett sirni.

— No, jertek ti is, — mondta Krizsán s a mackókat az anyjuk ölébe ültette. Gál Imre kérdezte.

— Nem esnek le?

— Nem. Csendben meghuzódva elszenderednek a ringatástól, mert ahogy megyünk a ruganyos fa úgy ringatja őket, mintha bölcsőben feküdnének Mire hazaérünk kialusszák magukat.

Valóban a két mackó összeölelkezve, megnyugodva csöndesen meglapult az anyjuk karjaiban. Krizsán és Iván elköszöntek és a ritka zsákmányukkal vigyan mentek lefelé Gál Imre utánuk nézett, amíg el nem tűntek a zöld fenyőfal mögött, aztán leült a sziklatönkre. Vigh Menyhért leheveredett a fűbe és járőrtáskájából előszedte az elemózsiát.

— Együnk, őrsvezető ur. Nagyon megéheztem.

— Köszönöm, nem vagyok éhes, — mondta Gál Imre és felállt. Elgondolkozva fel-alá járt. Egyszerre csak a véres rözsehant előtt találta magát. Busan csüggesztette le a fejét és eltűnődött Czirók Ábel szomorú sorsán. Azután az égre pillantva önkéntelenül felsóhajtott.

— Hej, Dani pajtás, nem jól vigyáztál.

XXXIII.

— Jó napot urak!

Harsant fel az erélyes hangú köszöntés és a széles-tetőjű vászonernyő himbálózva fordult meg, hosszú tengelye körül. Lány, szőke szemöldökök alól négy álmatag, kék szem megdöbbenően bámult a csendörökre, kik olyan hirtelenül és váratlanul jelentek meg, mintha a földből nőttek volna ki. Az álmatag szemek érthetőbben viszonyozták a köszöntést, mint az idegesen mozgó szájak, melyek valami idegen nyelven hadartak, amit sem Czauber őrmester, sem Gál őrsvezető nem értett meg. Tört németséggel folyt azután a beszéd, melyet a megértéshez szükséges sűrű szemhunyorgatások és kézintések egészítettek ki.

— Mi mérnökök vagyunk, francia mérnökök. Franciául tudunk csak, németül keveset.

Mondta az idősebbik. Szőke üstökéről kövér cseppekben gyöngyözött a veriték, amint lehajolva a földön heverő sárga bőrtáskájából iratokat kotort elő.

(Folytatjuk.)

— A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.
Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.